

katedra

MARIBORSKIH ŠTUDENTOV

«KATEDRO» mariborskih študentov izdaja Zveza študentov Jugoslavije Odbor mariborskih visokošolskih zavodov • Urejuje uredniški odbor, glavni in odgovorni urednik je Vlado Golob • Katedra izhaja vsako drugo sredo • Naslov uredništva je: Maribor, Gregorčičeva 30., telefon 35-96 • Tekoči račun: 604-13-3-501 (za Katedro) • Tiska Časopisno podjetje »Mariborski tisk« • Rokopisov ne vračamo • Cena 30 din

MARIBOR
19. DECEMBRA 1962
ŠTEVILKA 6
III. LETNIK

II. IZDAJA

Če je december hladen in študij težak in pada sneg ali dežuje in, ko hoče vse okoli nas biti pusto in žalostno, se naj najde nekaj, kar nas bo razvedrilo...

brucovanje • brucovanje • brucovanje

NAGOVOR MARTINA KRPA V MESTU

Posnetek: J. Klinar

Po vseh višjih šolah in fakultetah.

Mar nam štirice in petice, mar nam za spodrsaljaje, osakdanje študentske skrbi! In pogoji, ki smo jih v zadnjem trenutku izpolnili, in izpit, za katerega smo študirali cel mesec, pa na koncu padli, pa premale štipendije in predraga hrana. Pa dekle, s katero moramo iti v kino, ker je zunaj mraz in deset in deset malih skrbi, s katerimi se srečujemo, ki se jih bojimo v trenutkih slabosti.

»Hej,« bosta vzkliknila očka in mamica, dedek in babica, »kako drugače smo se znali zabavati mi, ko smo bili v vaših letih. Kako skromne želje smo imeli, kako skromne zahteve, pa smo vendar bili veseli in smo se znali zabavati.«

Res je, mnogo se je spremenilo, v razvedrilo, v načinu zabave, v mentaliteti mladine, v moralnih normah — in zlasti pri kulturni zabavi. Pustimo spremembe, saj so razumljive kot spremljevalke vsakega razvoja, raje pogledjmo, kaj bi se dalo v danih pogojih napraviti.

Včasih so brucovanja imela vsebino, prijeten kulturni program, šale, ki jih je poln prazni študentov žep, in sobice in klopi po parkih.

Na kulturni program pri brucovanjih smo skoraj pozabili. Tako se vsako naše brucovanje začne — namesto z duhovno pašo in zdravim razvedrilom, v največ primerih s popivanjem.

In organizatorjeva želja, da z brucovanjem prikrbi kar največ denarja za te ali one namene (največkrat za zaključni izlet absolventov)?

Ni umestna.

Novopečeni študentje, bruci, mnogo pričakujejo od tega večera, saj je enkrat v vseh študentskih letih. Sprejem med starejše kolege, vključitev v »pravo« študentsko življenje, ognjeni krst brucov je bil nekoč mnogo bolj pomemben in svečan kot danes. Popivanje, prepevanje (v najslabšem smislu te besede, pretepi, ki so na dnevnem redu, redno pustijo na prisotnih mučen vtis, zlasti na študentu novincu, ki se čuti ogoljufanega za svoje malo pričakovanje.

HEJ, JUHEJ, BRUCOVANJE!

Hej, juhej, zeleni bruc, bolj zelen kot trava! Danes ti, včeraj jaz, in jutri spet nekdo drugi!

ZE 26. DECEMBRA • ZE 26. DECEMBRA • ZE

NOVOLETNA * katedra

* Obiskal sem srednjo medicinsko šolo
* Razgovarjal sem se s sestro-direktorico Majdo Japelj in s predse dnikom in sekretarjem LMS na šoli
Zmago Kraljem in Gizelo Pek

Le malo časa za razvedrilo ...

Naša šola je reformirana in je nadomestila tudi šolo za babice in negovalke. Prej je bilo za vpis potrebnih izpolnjenih 18 let, zdaj pa se lahko vpišeš že po končani osemletki. V zadnjih dveh letih se gojenke specializirajo za posamezna področja. Zdajšnji gojenci imajo težji položaj, ker so pravzaprav nekaki pionirji, saj se profil šole šele oblikuje. Imeli pa bodo ugodnejši položaj v službi, saj bodo tudi tam prvi. Srednjih zdravstvenih kadrov pa silno primanjkuje.

Pouk poteka po skupinah (približno po kakih deset dijakinj). Tako vsakdo pride vsako uro na vrsto. Medicinska sestra je v bolnici tudi gospodinja. Naše gojenke zato naučimo mnogo gospodinjstva, kar jim bo koristilo tudi v življenju. Ker prakse nikakor ne moremo krčiti, dati pa moramo našim dijakinjam in dijakom (teh je mnogo manj) vsestransko izobrazbo, jim ostaja zelo malo časa za razvedrilo. Telovadnico imajo športniki SMS, kadar ni zasedena, stalno na razpolago. Imamo tudi prostor, kjer bomo imeli občasne razstave slik. Dogovorili smo se že z Umetnostno galerijo in mariborskiimi likovnimi umetniki. Diplomski letnik pa ima vsak po dva plesa.

Na prakso hodijo v bolnišnico in na ambulante. V bolnišnici imajo svoj šolski oddelek in same odgovarjajo za bolnike na tem oddelku. V počitnicah grede kot zdravstveni delavci v brigade. Naše gojenke obiskujejo tudi osemletke. Vsaka ima v višjih letnikih po en razred kjer predava hi-

gieno. Na šoli imamo še koordinirano telovadbo za otroke z osemletk.

In nadaljnji študij?

Večinoma grede naši absolventi v službo. Če študirajo,

Pouk na Srednji medicinski šoli

študirajo izredno. Mnoge nadaljujejo študij na Višji šoli za medicinske sestre.

Problemi?

Zdaj smo v novi stavbi. Težave nam zadaje samo še dom. Premajhen je in prepoln. Vendar bo naslednje leto novi dom zgrajen.

Predstavnika mladine pa stamj povedala:

Imamo silno malo prostega časa. Drugi letnik po 3, tretji in četrti pa po šest ur prakse skoraj vsak dan. Popoldne pouk. Pri našem delu se srečujemo z resničnim življenjem, zato si po delu želimo predvsem razvedrila in ne na-

pornih predavanj. Tudi z mladinskimi urami je težko.

Športno življenje je zelo živahno. Poleg standardnih športov bi omenil judo. Prej smo imeli tudi folklorno skupino skupaj s pripadniki JLA, zdaj pa smo se preselili in nam je do tja predalet. Za ti dve skupini pa nimamo dovolj fantov. Redno deluje naš pevski zbor, imamo tudi precej literatov. Za kulturno življenje je mnogo zanimanja, čas bi se kljub vsemu še našel, malo pa je denarja. Radi bi imeli tudi več ekskurzij.

Po vsaki redovalni konferenci imajo predstavniki mladine sestanek s predavatelji in se tam pomenijo o vseh šolskih zadevah (preveč nalog, jemanje odmorov ali kaj podobnega). Spricanja pri nas razen morda v prvem letniku.

Za razvedrilo, ki smo ga tako potrebni, nam ostane zelo malo časa. V kino skoraj ne pridemo, na ples zvečer ne smemo, ker nas zjutraj čaka praksa. (»No, v soboto bi pa menda le šlo.« sem menil). Zavezemali smo se že za to, da bi zadnjima letnikoma skrajšali prakso. Pa nas v bolnišnici preveč potrebujejo.

»Želel bi,« je zaključil Zmago Kralj, »da bi našo zaposlenost upoštevali tisti, ki nas včasih obsojajo, da se pre malo udeležujemo.« F. R.

„Kitajska lirika“ na Učiteljišču

Na mariborskem učiteljišču je kulturno življenje zelo živahno. Posamezni razredi redno pripravljajo recitacijske, literarne, pa tudi zabavne popoldneve. Tako se je zadnjič predstavil 4. b s tričetrtturnim popoldnevom kitajske lirike. Recitali so stare kitajske pesmi v prevodu Alojza Gradnika. Hvalevredno je posebno to, da je pri predstavi sodelovala najmanj polovica razreda. Nekaj pa mi ni bilo všeč: nastopajočji so bili oblečeni kot Kitajci (obleke so dobili iz gledališča), skupaj so prišli na oder in medtem, ko je eden recital, so drugi zavzemali nekakšne »kitajske« pozicije, ki pa so bile nenaravne in naporene. Recitator — posebno še začetnik — pa mora stati tako,

NAGRADNI LITERARNI NATEČAJ

Število naših naročnikov na srednjih šolah se je potrojilo. Mnogo je tudi novih naročnikov s srednjih strokovnih šol. Zato smo rubriko za srednješolce razširili na dve strani.

Srednješolci! Obiskali vas bomo na vaših šolah in pisali o vaših težavah. Potrebno pa je, da tudi sami čimveč sodelujete. Vsakdo od vas lahko že s kratko vestjo ali zapisom iz vašega življenja in dela pripomore k pestrosti našega lista.

Ob tej priložnosti razpisujemo nagradni literarni natečaj za najboljšo črtico, zgodbo ali humoresko.

● Prva nagrada: 3000 din.

● Druga in tretja nagrada: po 2000 din.

Mimo tega bomo kakovostna dela objavili. Pravico udeležbe imajo vsi učenci srednjih šol. Dolžina sestavka naj ne presega dveh in pol tipkanih strani. Dela nam pošljite do dvajsetega januarja 1963.

Uredništvo rubrike za srednješolce

Delo mladine na IKS

- Mlade kovinarje sem zmotil pri praktičnem pouku.
- Stali so zaverovani v svoje delo pri stružnicah, rezkalnih strojih in delovnih mišah v prostorni delavnici.
- Nепrestano so kovičili, pilili, brusili in zopet kontrolirali svoje izdelke. Poprosil sem jih za kratek razgovor in z veseljem so mi z Edom

sedmo leto. Tudi športniki so se v šahu, streljanju in namiznem tenisu ob praznovanju Dneva republike pomerili z drugimi šolami.

Kaj nameravate organizirati, oziroma pripraviti v tem mesecu?

»Priprave so že v teku za proslavo 22. decembra in za

Posnetek z IKS

- na čelu odgovarjali na zastavljena vprašanja

Katere oblike dela so v okviru organizacije LMS najbolj razvite?

»Interesnih oblik je precej. Menimo, da so idejne, kulturne, zabavne ter športne oblike dela najbolj razvite. Sedaj je nekaj naših mladincev vključenih v MPS, nadalje imamo po novem programu dela že pestro in kvalitetno pripravljena predavanja ter razprave v okviru mladinskih ur. Delujeta tudi debatni klub in Tribuna mladih. Prejšnji mesec je izšla prva letošnja številka 'Mladji kovinar', ki izhaja že

Novoletno jelko. Nameravamo pa v najkrajšem času organizirati oddajo 'Pokaži kaj znaš' in večje športno tekmovanje.

S kakšnimi težavami se srečujete?

»Največja težava je v tem, ker se dijaki-vozači s težavo udeležujejo v posameznih oblikah dela. Imamo namreč vsak dan po osem ur pouka.

Neharmonično je ponovno zadonela pesem pil in kladiv. Ko sem odhajal, so se po hodniku sprhajala dekleta — na šoli jih je celo 55 — kajti imele so odmor. Iz njihovih resnih obrazov sem razbral, da se pogovarjajo o prihodu uri.

Posnetek z iste šole

2

Katedra srednješolci

športov bi omenil judo. Prej smo imeli folklorno in dramsko skupino skupaj s pripad-

da ga položaj ne ovira. Če recitira kleče ali z na pol dvignjenimi rokami, se to nujno mora poznati pri podajanju besedila. Za to, da bi vzbudili poslušalcem vtis Kitajske, bi

morali imeti vse kaj več kot same kostume in recitatorje, ki so stali v kitajskih pozah. In tisto »več« bi lahko našli — tudi v tekstu.

F. R.

Ime mi je — pa kaj bi vam pravil, srečavamo se na ulici, vse dni v tednu, vedno se mi mudi, kakor vam, vendar gledam v tla, da se ne spotaknem, kakor vi si ogledujem svetleča izložbena okna, kakor vi si jih ne upam pogledati okoli prvega v mesecu. Za vsak dan imam svoj načrt, vsak dan ga desetkrat spremenim, ne da bi se mi to zvečer poznalo. Malokdaj pričakujem, da se bo zgodilo kaj novega, velikega, kar bi v bistvu menjalo moj način življenja — le en dan v tednu, ko stojim pred ogledalom, ko si zapenjam snežno belo srajco in se jezim na trdilo v ovratniku in na lase, ki silijo preko ušes — se želim...

Nekaj svojega, mogoče v pšenični okvir ovit obraz in oči, tople in lepe, kot solze in tiho zadovoljstvo, in zakukal bi na glas, da bi se jezili sosedje, in prešerno zapel. Z vsemi bi se rad veselil.

● Portreti

Človek je lahko sam. Lahko je filozof, lahko razpreda misli. Mogoče o filmu, ki bi ga lahko šel gledat, ko bi vstopnice ne bile razprodane.

Pravijo, da še danes prodajajo karte pri »Partizanu« in »Unionu« po dvesto dinarjev, v »Udarniku« pa tako ali tako igra domači film. Ljudje so se pritoževali, pisali o tem, navsezadnje pa je rezultat enak ničli. Tisti, ki karto dobi, je zadovoljen, čeprav ga velja dvesto dinarjev. Pri prodajalcih pa se razvija spoznanje, ki jim bo v življenju — tako je videti — še prav gotovo mnogokrat koristilo — da je mogoče z malo truda prisluziti precej denarja.

Če človek danes mnogo premišljuje, je čudak.

Ce je mnogokrat sam, obstaja več možnosti: da prepričuje soljudi o tem, da je osamljen, da je nesrečno zaljubljen — baje je med nežnim spolom po ljudeh te vrste trenutno največje povpraševanje — ali da nima denarja. Student ga ponavadi nima.

»Moje življenje je enolično. Le nekaj stvari imam, ki so samo moje. Mesečna najemina za sobo znaša

organizirani. Unionska dvorana, kjer se ob hladnih zimskih sobotah zbere množica mladine, ni primeren prostor. Poleg tega — kdo bi mogel umiriti objestneže, ki se od časa do časa pojavljajo v dvorani in mnogokrat (tudi pod vplivom alkohola) nadlegujejo in žalijo navzoče.

Potem pa ples v Hali C — zlasti v zadnjem času je nekaj pridobil. Vsaj okvirno lahko rečemo, da je to organizirana zabava — toda zgolj to: splošna ugotovitev za mladinski ples pa je, da so mnogo izgubili na svoji etični vsebini.

● Kavarne, bar, dancina ...

Tudi tukaj sem včasih. Včasih sem osamljen in me je strah. Včasih sežem po kupiel in mnogokrat mi je žal, da sem osamljen in da si ne morem poiskati družbe. In tedaj se oziram okrog sebe in iščem. Tudi danes, za vruga! Danes sem našel vas in ostal bom z vami.

● Ime mi je sročj

Rada imam lepe stvari. In rada se sprehajam. In kaj je lepo? Zvečer je lepa cesta, lepe so neonske luči in napisi in ljudje, praznično razpoloženi.

In promenada, je lepa in park in ivje na vejah. Zima je lepa, topla beseda in dobri prijatelji.

Tudi mi se hočemo zabavati. Ugasnemo luč, pa se imamo radi. Janez poljubi Metko, Stefka Mirota in Barbka kuštra lase Zvonku. Vse gre lepo svojo pot in Elvis Prislej, Pat Boo-

ne, Tedy Reno, Connie Francis... pojejo za nas.

Kajti, mi smo mladi in kaj nas bri-ga jutri; ko bomo plešasti, bomo pa delali...

Dokler nas ne sreča pamet!

V SOBOTO ZVEČER

3500 dinarjev. Stanujem skupaj s kolegom. Studirava isto stroko, zato se medsebojno dopolnjujeva. Moti me samo to, sicer pa vas to najbrž ne zanima, da nimava vode v sobi.

Kako se zabavam? Kaj delam v prostem času?

Ne vem, nikoli ne vem, vse dokler ne pride tisti prosti čas. Sicer pa — nimam mnogo časa, da bi premišljal — prosti čas pride, pa gre, kot bi ga nikoli ne bilo. Hodim v kino, včasih v gledališče, tudi plesat hodim.

Se to — poleg stvari, ki jih imam v programu vsakih nekaj dni, mogoče vsak teden, se stvari, ki jih počnem vsak dan. Nekatero so hobby, nekatero potrebe (na primer vsak dan jem! najraje imam naravni zrezek s praženim krompirjem).

● Hodim nlocat

Razvedrilo je poceni, včasih tudi zabavno, vsekakor pa človeku, ki se nanj navadi, lahko pomeni kar precej. Lahko si na primer krajša čas s pričakovanjem, da bo doživel nekaj novega, avanturo, ljubezen, vsi smo mladi in vsi imamo še smisla za ljubezen.

Pri tem pa — pri nas so plesi slabo

● V vrvežu: On

Decembrski večeri so hladni in neprijetni. Hladni, kljub topli obleki in zavilhanemu ovratniku na plašču.

Zagreješ se edino — na avtobusu. Ob takem vremenu je vedno poln in zanimiv.

Zanimivo bi bilo na primer vedeti, kakšne noge ima kondukerka. Ko tako sedi za mizico in trga karte, se prepira in preriva, ji lahko vidiš le kolena, drugo je skrito (toda ljudje, nikar ne sodite soljudi po kolenih!). Potem nekdo, ki je pozabil izstopiti, pa tudi ženski nekdo, ki so ji poho-dili kurje oko, in množica, ki bi rada v prepolni avtobus. Drža v obliki paragrafa in dežnik, ki ti ga nekdo tišči med rebra. In smešni vseljidski ego-izem, danes se vsem nekam mudi, za-to: **POHODITE SVOJEGA BLIZNJE-GA.**

Na nekaterih postajah avtobus sploh ne stoji. Tam lahko pričakuješ izraze na obrazih ljudi, ki tam čakajo. Zanimivo, da znajo nekateri ljudje tudi z mimiko preklinjati.

● Radi se imamo

Vsevprek Na »hausbalih«. Sonje in Metke in Barbke in Stefke, vse brhke in (pre)mlade,

Vsak večer se na ulicah prižgejo luči in vsak večer so v kinomagozrafi predstave. Vsak dan teče od jutra do večera.

Včasih sneži in na poteh so sledovi — čevlji, nešteti čevlji, vseh znamk in števil.

Toda — samo v soboto slišiš glasbo in ples, si obesiš kravato ali obuješ čevlje z visokimi petami in zajezdiš upanje ali se potopiš v brezupje.

Ej, ko pa zvezde vsak dan mežikajo!

**Ko hodiš čez cesto, se ozri na levo in desno!
Ne precenjuj svojih sposobnosti — zlasti finančnih.
Ne hodi lačen na sprehod!**

**Na sestanke ne zamujaj, toda nikar ne prihajaj
prezgodaj!**

**Od vsake zabave pričakuj malo, le tako ne boš
nikoli razočaran!**

Nikar ne delaj preveč podrobnih načrtov!

Nauki za življenje (zlasti za soboto). Posebej za to reportažo jih je sestavil Janez Iskušnik. Za začetek tale: Nikar ne upoštevaj vseh naukov, ker boš sicer postal še samemu sebi dolgočasen!

P. Bronzan

● Miro Bračič

Manj vpisanih kot lani

Predstojnik MVZ Vladimir Bračič novi predsednik

V soboto, 8. decembra, je bila v Ljubljani seja Skupnosti visokošolskih zavodov Slovenije, na kateri je bil za novega predsednika izvoljen predstojnik Zdrženja MVZ prof. Vladimir Bračič. Dosedanji predsednik skupnosti je bil rektor univerze v Ljubljani univ. pr of. dr. M. Snuderl.

Na seji skupnosti so med drugim razpravljali o poklicnih nazivih. Pri rešitvi tega vprašanja je prišlo do zastoja, ker bo to v zveznem merilu rešeno z zakonom in ne z uredbo, kot je bilo predvideno. Zakon bo verjetno sprejela še stara skupščina. Računamo pa lahko na to, da bodo upoštevani predlogi in mnenja Zdrženja MVZ in naših šol.

V razpravi o letošnjem vpisu na univerzo je bilo ugotovljeno nižje število vpisanih kot lani (8.617) in to predvsem na račun osipa pri vpisih, zakaž v prvi letnik se je vpisalo nekoliko več študentov. Tudi pri nas je prišlo do sprememb in sicer se je število izredno vpisanih realitativno nekoliko zmanjšalo. Osip je bil tudi ne-normalno velik, saj se je ob rednem vpisnem roku vpisalo le okoli 50% študentov.

Predstavniki visokošolskih zavodov so razpravljali tudi o zaposlovanju diplomantov I. stopnje, pri čemer je bilo ugotovljeno, da se je zaposlilo le 10% diplomantov I. stopnje fakultet, medtem ko se je izmed diplomantov mariborskih višjih šol (teh je bilo do 20. nov. t. l. 213) zaposlilo 87 odstotkov. To kaže, da vlada za diplomante višjih šol zani-

manje in še ni bilo primera, ko bi katerega diplomanta višje šole odklonili v praksi. Nasprotno, interes prakse raste, saj čisto zasledimo razpise za delovna mesta z navedenim pogojem visoke ali višje šole ali z neposredno in konkretno navedeno višjo šolo. V razpravi o statusu študenta je bilo sklenjeno, da bosta rektorat univerze in združenje skupno nastopila proti anomaliji, ki trenutno obstaja.

Povprašal sem predsednika skupnosti tov. Bračiča, kaj bo osnovna vsebina dela te institucije v prihodnji sezoni. Odgovoril je, da bodo na skupnosti, katere sedež je sedaj v Mariboru, obravnavali tekoče probleme visokega šolstva s posebnim poudarkom na navajanje visokih in višjih šol na še tesnejše sodelovanje s prakso. To se z drugim doseže s komisijami oddelkov (kot je to pri nas na VEKS in VTS), v katerih so samo predstavniki prakse, ki potem konkretno razpravljajo o določenem področju izobraževa-

nja. Ena osnovnih nalog bo tudi spremljavo diplomantov višjih šol, bodisi da gre do prakso ali pa nadaljujejo študij. Sprejet je bil tudi predlog o formiranju posebnega organa za poklicno usmerjanje mladine v študij na višjih šolah in fakultetah. Rešiti bo treba še nekatera notranja vprašanja kot nagrajevanje visokošolskih zavodih itd.

F. E.

RAZGOVOR S PREDSEDNIKOM ODBORA ZS MVZ

Zveza študentov, mariborske višje šole in skupščina..

LETNE SKUPŠČINE ZDRUŽENJ ZS NA MARIBORSKIH VISOKOŠOLSkih ZAVODIH SO ZAKLJUČENE. Z OZIROM, DA JE SKUPŠČINA MARIBORSKIH VIŠJIH ŠOL PRED VRATI, ME JE ZANIMALO, KAJ O TEM MISLI PREDSEDNIK ODBORA ZVEZE ŠTUDENTOV MARIBORSKIH VISOKOŠOLSkih ZAVODOV PETER FAJČ.

● Tovariš predsednik, z ozirom da so skupščine na šolah zaključene, mi verjetno lahko poveš, kako so skupščine uspele?

— Splošna ocena: mislim, da so skupščine združenj bile povsod tehnično kakor tudi vsebinsko dobro pripravljene, vendar so bile zelo slabo obiskane.

● Se ti ne zdi, da so skupščine po posameznih šolah nekoliko pozno zaključene?

— To je res. Odbor ZS je predvidel, naj bi bile skupščine zaključene do 30. novembra, vendar se je ta rok precej podaljšal zaradi določenih anomalij na posameznih združenjih ZS po šolah. Kot posledica te zakasnitve bodo verjetno nastopile težave s pripravami za letno skupščino na MVZ z ozirom, da bo skupščina že 20. decembra.

● Mi lahko nakažeš nekaj glavnih problemov, opaženih na posameznih združenjih, in kateri od njih bo po tvojem mnenju deležen največ pozornosti?

Problemov je dovolj, vendar smatram za najaktualnejše sledeče: precejšnja mera neodgovornosti nas samih pri izpolnjevanju naših obveznosti pri študiju kakor tudi na ostalih družbeno političnih področjih; predvsem mislim tu na pomanjkljivo idejno vzgojno delo in pomanjkanje samokritičnosti. Iz teh pomanjkljivosti izhaja

likor mu dopuščajo objektivne možnosti — ne izključujem tudi nekaj subjektivnih nepotrebnih odstopanj — spremlja in koordinira delo, pravi, je iniciator in organizator po svojih organih — komisijah, konkretnih aktivnostih po posameznih področjih dejavnosti organizacije; pomaga z raznimi oblikami dela pri formiranju strokovnjaka določenega profila. Vendar pa premalo smelo in včasih z neko zamudo reagira kot organ študentske organizacije pri reševanju naših problemov, se pravi subjektivnih kakor tudi objektivnih, za kar pa mislim, da ti problemi, posebno objektivni, niso stvar samo naše organizacije.

● Kakšni so tvoji predlogi, da bi se subjektivne anomalije odpravile in da bi se rešili objektivni problemi?

— Po mojem mnenju bi za odpravo subjektivnih problemov morali študentje sami nekoliko bolj razmisliti o sebi, o pogojih, v katerih živijo, dojeti in spremljati družbeni razvoj in razumeti svojo vlogo. Kar se tiče reševanja objektivnih problemov, mislim da je prav, da jih jasno prikazemo na skupščini, smatram pa, da jih organizacija ZS ne more rešiti sama, zato pa bo morala tem smejele pozvati odgovorne forume.

● Samo še eno vprašanje: zanima me, ali bo skupščina organizirana po delegatskem sistemu ali bodo navzoči vsi študentje?

— V skupščini bodo navzoči delegati združenj ZS po posameznih šolah, in to po ključu 1:5, kateri so bili izvoljeni na skupščinah.

A-cl

Na skupščinah združenj zveze študentov smo opazili, da so udeleženci manj kot pretekla leta razpravljali o štipendijah, politiki štipendiranja in drugih oblikah pomoči rednim študentom (razen subvencij, ki jih dodeljuje socialna komisija odbora ZS MVZ). Presenetljivo je tudi dejstvo, da združenja na posameznih šolah, odbori zveze študentov MVZ in združenje visokošolskih zavodov, kakor tudi zavod za statistiko še ne razpolagajo s podatki o številu študentov, ki prejema štipendije, niti s podatki o višini štipendij. Na skupščini združenja ZS na eni izmed višjih šol so ostro obsodili politiko neke mariborske ustanove, ki je po javnem razpisu dodelila štipendijo študentki, ki je po svojem premoženjskem stanju sploh ne potrebuje. Štipendija, ki jo podjetje dodeli študentu, ne sme biti le jamstvo, da bo podjetje dobilo človeka z železno strokovno izobrazbo in da bo isti diplomant dobil redno zaposlitev; mnogo več pozornosti je treba posvetiti tudi skrbi, da pride štipendija v prave roke. Le z ostro in odkrito kritiko bomo ljudi, pri katerih velja pravilo VIP (veze in poznanstva) spravili na pravo pot.

Kljub temu, da še ne razpolagamo s podrobnimi podatki, lahko ugotovimo, da je še velik procent študentov, ki bi po svojem premoženjskem stanju in študijskih uspehih zaslužili podporo v obliki štipendije.

vi katedri - katedra vam

● Lani ste objavili podatke o tem, koliko mariborskih študentov bi sodelovalo pri pevskem zboru mariborskih študentov, če bi ga ustanovili. Vendar do realizacije zamisli ni prišlo. Mogoče letos?

● Bruč z VAS — Počakajmo, da začne delati nova kulturna komisija pri odboru ZS MVZ. Mogoče pa bo le kaj.

● Ali je oblika skupščine Zdrženja ZS na šoli po delegatskem sistemu pravilna?

● K. J., VTS — Člen 31. Statuta ZSJ pravi: Najvišji organ je letna skupščina Zdrženja ZSJ. Letno skupščino sestavljajo vsi člani združenja.

● V statutih nekaterih (ali vseh) šol je člen, ki pravi, da so predavanja obvezna. Če študent manjka — all mora prinesiti opravičilo (in od koga?) in ali je opravičenost iz-

ostankov odvisna od profesorjeve sodbe?

● Student s Tezna — Dober predlog za dopolnitev statuta. Daj ga študijski komisiji Zdrženja zveze študentov.

● Slišal sem, da bodo zgradbo KPD v bližini bodočnosti adaptirali in preuredili v študentsko naselje. Ne morem si predstavljati, kakšno naj bi to bodoče študentsko naselje bilo?

● V. R. — VEKS — Na združenju smo videli skico bodočega študentskega naselja, ki bi ga napravili iz zgradbe KPD. Moramo reči, da je stvar bila videti imenitna, le do realizacije je seveda še zelo daleč.

● Prejšnji mesec je socialna ekonomska komisija odbora ZS MVZ dodelila subvencije študentom. Zakaj jih tudi mi na VTS nismo dobili, čeprav smo pravočasno oddali prošnje? Kdo je zakrivil pomanjkljivost?

● L. I. VTS — Stari odbor Zdrženja študentov na VTS.

MEDITACIJA 1962

Vedno več govorimo o dodekafoniji, serielnih, konkretnih in elektronskih glasbi, skratka o Novi glasbi. Tu bi naj bila odraz današnjega časa, odraz stremjenja k vedno številnejšim in novim izraznim sredstvom in možnostim, ter prodiranja v jedro skritih virov življenja, ki jih lahko najdemo povsod. Pojem Nove glasbe nikakor ni nov in pod tem nazivom so se pred 40 ali 30 leti pojavila imena kot Schönberg, Webern, Hauer, ki jih danes štejejo med klasike te glasbe. Dodekafonija, kot najbolj uporabljena oblika atonalne glasbe, ne predstavlja v primerjavi z elektronsko glasbo nič absolutno novega. To pa zato, ker se poslužuje kromatične lestvice in je zaradi tega odvisna od temperirane uglasitve tonov in poltonov. Le tehnična izvedba dodekafonskih kompozicij je prekinila s tradicijo ter hoče, kot nekaj poseg v kaos, učinkovati revolucionarno. Dodekafonska kompozicija se ne zadovoljuje samo z nizanjem enakovrednih tonov kromatične lestvice, temveč shematizira njeno nadaljnje odvijanje in uporabo akordov. Kompozitist uporablja vsa sredstva, da bi ne bil noben vrstni red teh tonov melodično občutljiv na toniko.

Sredi 20. stoletja so se viharno pojavili poskusi elektronske glasbe, ki izvirajo iz fizikalnih — tehničnih pridobitev atomske dobe. Nosilci tega gibanja so vsekakor zelo nadarjeni fiziki, ki na podlagi dosežkov atomske fizike eksperimentirajo z zvoki. To delajo s tako imenovanim sinustonem — kar je enakovredno elementarnemu akur — čenemu tonu, ter ne izbirajo zvočnega materiala, temveč zvok sami proizvajajo. Zavedajo se nevarnosti in nesmiselnosti teh eksperimentov, hočejo pa s sistematično predteti. Pri tem pa ne smemo spregledati tega, da je predpostavka vseh teh poskusov izključno fizikalno-matematična pridobitev, popolnoma specifična znanstvena miselnost, kar pa nima z umetniško močjo ustvarjalnosti nič skupnega.

Tukaj se nam bolj kot kdajkoli prej zastavlja vprašanje: kaj je umetnost? Ali je nepredvideni rezultat miselnih, čustvenih empiričnih procesov, ali pa pojem a priori, ki je zasnovan na že sprejetih in sankcioniranih odnosih in formulah. Če vzamemo, da je umetnost manifestacija empirije, se pred nami odpirajo nepoznane izrazne možnosti in pota; to bi pomenilo neprestano dinamično delovanje duha, kakor tudi iznajdbe izraznih sredstev. V drugem primeru pa imamo opravka z že odrejenimi merili in normami kot važnimi faktorji, ki sprejemajo v svoj okvir samo tiste občutke in miselne impulze, ki se ujemajo z že pridobljeno predstavo o »tako imenovanem« umetnosti. Tako predstavlja prva alternativa neprestano in per-

spektivno dinamično, druga pa retrogradno in statično umiranje. Mislim, da mora osvobajanje iz določenega kaotičnega stanja oziroma stanja inercije sprožiti skrite življenjske sile, kakor tudi živ potek dinamične in empirične orientacije vsakega ustvarjalnega dela. Ta prva pot vodi v neznanost, ki gre po tej poti, mora biti pripravljen na vse mogoče nevarnosti. Enako kot vprašanje »umetnosti« se pojavlja tukaj še vprašanje »lepote«, ki tudi prinaša veliko zmedo in dezorientacijo v reševanju in izražanju miselnih in čustvenih procesov, brez ozira na to, kako je pojem »lepote« pa tudi »umetnosti« varljiv. Dokaz za to trditvev je n. pr.: zavračanje in uničenje vseh tistih vrednosti, ki so v danih momentih zgodovine veljale kot edino mogoče. Prodiranje Islama na klasična tla je bilo prodiranje določene miselne, filozofske koncepcije, ki je poskušala spremeniti spomenike druge filozofske koncepcije v brezvredno materijo. To je dokaz, da tedaj ni šlo za »lepoto« in »umetnost«, temveč nasprotno: ti pojavi so se skozi stoletja postopoma razvijali do miselnega, čustvenega in biološkega metabolizma, z vsemi njegovimi manifestacijami in posledicami. Ti pojavi niso omejeni samo na zgodovino, temveč lahko izvirajo iz vsake misli v okviru prirodnih zakonov. Tako ni zagotovljena integralna svoboda, ampak tudi integralna nevarnost. To pa zavisi od tega, ali nam bo uspelo povežati prirodne zakone in njihova dejstva tako, da se ravnotežje in pozitivne funkcije teh zakonov spojijo v sintezo, v vsesplošno življenjsko celoto. Slikarja, glasbenika, ali kiparja nič ne ovira, da ne bi svojih misli, čustev in teženj povezal z mislimi, čustvi in težnjami kemika, fizika, arhitekta ali obratno. Prirodni zakon ostane isti brez ozira na to, kje se pojavlja. Kot lahko danes spreminjamo zvok in barvo, premagujemo težnost, proizvajamo sintetične materije, prav tako moramo premagati konvencije, pa tudi če se imenujejo »umetnost« ali »lepota«. V tem trenutku damo glasbenemu izražanju možnost, da posreduje gibanje človeške miselnosti in čustvovanja v vseh pogledih in dejstvih prirodnih zakonov, brez ozira na to ali bi bilo to definirano z »lepoto« oziroma »umetnostjo«. Tako se glasbenik, slikar, znanstvenik popolnoma prosti in jim ni potrebno, da bi se vezali na kakšne »priznane« vrednosti, pojme itd., kajti čeprav te vrednote obstajajo in jih vrednotimo še dalje, ni rečeno, da bi poleg njih ne mogle obstajati in se pojavljati nove vrednosti. Končna primerjava vseh teh vrednosti bo pa pokazala, katere bodo odpadle in katere ostale.

Nena Hohnjec

Katedrin esej

piše:

Martin Prašnicki

Vzgoja mladine je temelj kulture

Posledice, ki jih je pustila druga svetovna vojna v ljudeh, se do danes še niso izgubile. Materialno smo si opomogli: obnovili smo tovarne, gradili nove, za silo popravili stanovanja in ustvarili še več novih. Zdaj govorimo že o blagostanju v nekaterih predelih sveta, dasiravno se na drugi strani maščuje revščina. V osvobajanju človekovega duha in širjenju njegovih duševnih kapacitet nismo prišli tako daleč. Nismo se približali tistemu, kar posameznik potrebuje za nemoteno lastno »nadgradnjo«.

Iz vojne ni izšel nihče absolutni zmagovalec. Človek je bil oskrnjen in prizadet od lastnega posega v to svetovno klanje. Potem je hotel spraznjeno mesto razuma in srca popolniti z voljo; osvoboditi se vseh vtisov preteklosti, brž popraviti to, kar je bilo pomendrano, v sebi zgraditi občutek ugodja. Čas sam je diktiral tempo, v katerem se ni bilo težko odmikati vsakdanjim malenkostim, ki delajo človeka to, kar je Ves svet je gradil pospešeno, mi v naši domovini dvakrat toliko. Pri nas je bilo treba graditi in vzgajati človeka. Za delo ga ni bilo težko pripraviti, saj je ves čas mislil na lepo stanovanje, na avtomobil, na dobre ceste in še na marsikaj koristnega. Da pa smo dopustili preokupacijo njegovih zmognosti, ko je trošil vse svoje sile v dirki za ekonomskim blagostanjem, smo po-

vzročili eno osnovnih neenakosti. Beg iz negotovosti in razrvanosti, v katerega nas je pognal povojni vakuum ne more biti uspešen le na ekonomskem področju, temveč v skladu z duhovnim razvojem in izpopolnjevanjem.

Vsega bržda res ne bo mogel nikoli nadoknaditi, kar je človek izgubil v dirki za zadnjih desetletij. More pa to še vedno popraviti. Razkol generacij ne bi smel biti opravičilo za golo in hitro preživljanje naše usode, temveč zavestno usmerjanje nas in zanamcev v smisel življenja.

Res je, tudi današnja mladina še čuti posledice časov v katerih so odrasli ljudje omahovali ali se dvigali v krvavem življenju vendar jih je možno odpraviti. Rane celijo toliko hitreje, kolikor več skrbi jim posvečamo!

MESTO — SEJEM SODOBNOSTI

Stanje, kakršno danes opazujemo, je zelo pestro in zanimivo. To, da smo po vojni zaradi hitre industrializacije odprli vaškemu prebivalstvu vrata v mesto, je poleg popestritve in porasta mestnega prebivalstva pomagalo še razbiti počasni življenjski tempo naše vasi. V mesto se je podala pretežno mladina, ki je najhitreje odkrila pomen kmečkega razslojevanja in ki je poleg tega videla v mestu nekakšno »gosposko« življenje. Deloma je gnalo mladino v mesto tudi nezaupanje do

kmečkega vprašanja ter kolektivizacija, ki se je začela razmahovati po kmečkih gospodarstvih. Mestno vrvenje je pogoltnilo vse. Vaški mladenci in mladenke so kmalu postali očetje in mamice, le včasih so skočili še domov na obiske, kjer pa niso več našli pravega stika s kmečkim življenjem. Včasih smo govorili o jari gospodi, ki je kaj rada zanikala svoj izvor in se je košatoto ter neokusno bohotila po mestih. Danes dejansko ni nič drugače, le da ostaja manj možnosti, kjer bi ti prišleci iz vasi poudarjali svoj vzvišeni položaj. Borba za vse višji standard je vključila v svoje vrste kompletnega človeka, ki ni utegnil razdajati svoje energije na drugih mestih. Tako mnogi ne poznajo drugega kot delo, po tem pa gostilno ali domače prepire. Tisti, ki čutijo praznino po delu, se predajajo poceni zabavi, kinu ali praznotni begu naokoli.

Vas in mesto sta različna. Medtem, ko mnogokje na deželo še vedno ni prodrl film, v mestu zmagovito poplavlja množice. Vaško življenje je umirjeno, tu in tam se zberejo fantje ter se s pesmijo razidejo. Mesto je mravljišče, kjer se dnevno srečuje na tisoče in tisoče ljudi. Na kmetih, pravijo, vlada dolgčas. In ljudje komaj čakajo priložnosti, da bi se sestali, si povedali to, kar so v nekaj odmaknjenih dnevih doživeli. Tako se zgodi, da človek, ki je ne-

nadoma padel v to razgibano življenje v mestu, ne ve, kam bi s svojim časom, ki ga ne požre delo. Svojih prijateljev od doma ne vidi; z njimi bi se lahko marsikaj po domače pomenil, kakšno pesem zapel in bilo bi bolj prijetno. Tako odhaja na ulico in opazuje vrvenje ljudi, avtomobilov, dokler si ne ustvari družine, ki mu potem odvzame še to prostost.

Zbeganost, ki jo danes zasledujemo pri mladini (pa tudi pri odraslih) in ki včasih išče izhaja na ulico in opazuje vrvenje ljudi, avtomobilov, dokler si ne ustvari družine, ki mu potem odvzame še to prostost. Zbeganost, ki jo danes zasledujemo pri mladini (pa tudi pri odraslih) in ki včasih išče izhaja na ulico in opazuje vrvenje ljudi, avtomobilov, dokler si ne ustvari družine, ki mu potem odvzame še to prostost. Zbeganost, ki jo danes zasledujemo pri mladini (pa tudi pri odraslih) in ki včasih išče izhaja na ulico in opazuje vrvenje ljudi, avtomobilov, dokler si ne ustvari družine, ki mu potem odvzame še to prostost.

(Nadaljevanje sledi)

katedra
kultura

5

film • film • film

Mlada Američanka HOLLY GOLIGHTY

sanja o dragih »kamenčkih« pred vitrino zanega draguljarja Tiffanija na Petji aveniji. Originalni nastop filma »Diamanti na kanapeju«.

Kmalu premiera TRDNJAVE SAMOGRAD

Italijanski producenti Astor filma so v koprodukciji s Kosutnjak filmom Beograd posneli zgodovinski spektakel »Trdnjava Samograd«. Večina filma so posneli pri nas. Režiral ga je Vatroslav Mimica. Film prikazuje epizodo iz časov borb s Turki okoli Siska. Med krvavimi borbami je prepletena tudi nežna ljubezen. Glavno vlogo je igral lani preminuli slovenski gledališki in filmski igralec Stane Potokar, ki ga poznamo iz mnogih gledaliških predstav in filmov, posebno iz filma »Trenutki odločitve«, za katerega je dobil nagrado. Med snemanjem filma »Trdnjava Samograd« je bil težko bolan, vendar je redno hodil na snemanja. Izčrpan od boleznin in naporov je ob koncu snemanja preminil. V filmu še igrajo Edmund Purdon in Giorgija Moll. Premiera bo verjetno v bližnji prihodnosti v Ljubljani v spomin na prerano smrt velikega umetnika.

Stane Potokar v »Trdnjavi Samograd«.

FILMSKI DROBIŽ

- Nico Fidenco, znani italijanski pevec popevk (Ridi, Zrno piska) poje tudi v filmu »Zajtrk pri Tiffaniju«. Solgalka Audrey Hepburn ga je tako očarala, da je njej v čast skomponiral pesem z naslovom »Audrey«.
- Tatjana Samolova igra trenutno v francosko-sovjetski koprodukciji »Zgodba Leona Garosha«. Razen sovjetskih igralcev je njen partner v tem filmu lahke vsebine tudi mladi francoski igralec Jean Gabin.
- Pred 22 leti je Judy Garland kot dekle doživela velik uspeh v filmu po pravljici »Čarovnik iz Oza«. Ko so se letos poletii mudili v naši državi ameriški filmski delavci, so se dogovorili z našimi za snemanje novega filma na isto temo. Za glavno vlogo bodo poskusili pridobiti hčerko slavne Judy — štirinajstletno Elizo Mitchell, ki igra trenutno v izraelskih gledaliških vlogah Ane Frank.

Alenka Košak

OB NASTOPU GLORIE LIND V MARIBORSKI OPERI

„Glas Zinke Kunc je čudovit“

Pred kratkim se je mariborskim ljubiteljem operne glasbe ljubko predstavila znana pevka Gloria Lind v vlogi »Butterfly«. Po predstavi sem gostjo obiskal v garderobi in jo prosil, da mi odgovori na nekaj vprašanj.

● Kdaj in kje ste začeli peti? — Z osmimi leti na odru in v radiu v Chicagu.

● Vaš prvi uspeh? — Prvi večji uspeh sem imela s petnajstim leti, ko sem pela Santuzzo v »Cavaleriji Rusticana«.

Katere vloge so vam posebej pri srcu? — Prav vse! Posebno rada pojem Butterfly, Tosco in Salome.

● S katerim tenoristom in basistom ste najraje peli? — Moje največje doživetje je bila izvedba »Dekle z zlatega zapada«, ko sem pela s slovitim Mario del Monacom in Tito Gobbiem. Dirigiral je Dimitri Metropoulos.

RAZGOVOR S SPELO ROZIN Štiri leta - štiri glavne vloge

SPELA ROZIN JE ŠTUDENTKA GLEDALIŠKE AKADEMije NA ODSEKU ZA KOSTUMOGRAFIJO. ROJENA JE RAVNO TISTEGA LETA, O KATEREM PRIPOVEDUJE DOGODEK IZ NJENEGA PRVEGA FILMA »PARTIZANSKE ZGODBE« — 1943. MLADO DEKLE NI VEDELO MNOGO O VOJNI IN REZISER TER IGRALCI SO JI MORALI O TEM PRIPOVEDOVATI.

V dobrih štirih letih je igrala štiri glavne vloge. V »Nočnem izletu« je igrala mlado in iskreno za ljubljeno deklico, v »Pesmi« je prevzela vlogo zrele ženske, toda »Čudno dekle« je bila največja

J. Košir

v filmu »Julija« igrala glavno vlogo. Za bralce Katedre je odgovorila na nekaj vprašanj.

- Kako ste prišli k filmu? — Cisto slučajno. Leta 1958 me je srečal Zarko Petan, asistent pokojnega režiserja Groblerja in mi ponudil vlogo v kratkometražnem filmu »On in njegovi«.
- Ljubite vlogo mlade v »Čudnem dekletu«? — Najbolj od vseh vlog.
- Če bi ponovno igrali lik Minje, ali bi igrali drugače? — Spremenila bi vse tisto, kar so mi kritiki zamerili (?).
- Kako ste se počutili, ko ste prvič stali pred filmsko kamero? — Ko sem bila pred kamero, sem imela srečo, da nisem stala, ampak sedela. Bilo mi je vse tako smešno in neverjetno čudno.

● Kakšno je vaše mnenje o naši mladi najnovejši generaciji filmskih igralcev? — Mislim, da mora vsak mlad igralec verjeti režiserju in da v tesnem sodelovanju z njim prikazuje odrejani lik. Verujem v naše mlade igralce, da se točneje izrazijo v lastno generacijo in mislim, da je med njimi mnogo zelo talentiranih.

● Koga od naših mladih in tujih igralcev najbolj cenite? — Od domačih najbolj spoštujem Mileno Dravič, Borisa Dvor-

ma, in sicer samo 7 kilometrov južno od središča. Projektirano je za 100.000 prebivalcev, ko pa bo povsem gotovo, bo razen stanovanj imelo tudi trgovine, banke, gledališča, bolnice, otroška igrišča in kopaljšča, ki bodo zadostovala za ogromno število ljudi. Zanimivo pa je, da Farsta in edino predmestje, temveč le-ta v zadnjih letih rastejo kot gobe po dežju v krajih, kjer so se še do nedavnega podili zajci in lisice. Po vedeti pa je treba, da je gradnja teh predmestij vseskozi načrtna. Skupaj s satejiti — kakor imenujejo ta predmestja — šteje Stock-

holm že danes preko milijon prebivalcev. Farsta je zaenkrat le eksperiment, pri katerem celo jezero in kanali, ki jo kot žile vsevprek prepletajo, tako da je zares na moč podobna jadransko-mu biseru, predvsem poleti, ob lepem in sončnem vremenu.

● In kako preživljate svoj prosti čas? — Prostege časa imam zelo malo. Kar mi ga ostane pa ga prebijem pri branju knjig, učenju in igranju klavirja.

● Za vaš film »Nočni izlet« pravijo, da je kopija francoskega filma »Goljuft«. Kaj menite vi o tem? — Ne strinjam se s tem. »Nočni izlet« ni kopija tujega filma.

● Vaše neizpolnjene želje na filmu? — Rada bi igrala v komediji.

● Kakšne filme bi najraje snemali v prihodnosti in s katerim režiserjem? — Snemala bi filme, ki obravnavajo probleme mladih ljudi, z vsemi današnjimi težavami, s katerimi sem že delala in tudi z drugimi. Mislim, da mi mladi igralci največ pridobimo s tesnim sodelovanjem z režiserjem.

● Kaj bi priporočili producentom v letu 1963? — Na filmsko platno naj prenesejo več problemov iz sodobnega življenja mladin.

● Kakšno je vaše mnenje o študentih kot publiku? — Lahko vam rečem da mi študentska publika zelo ugaja. Študente sem spoznala v času snemanja »Čudna dekleta« v Študentskem naselju v Beogradu. Takrat je bilo tako veselo in vsi so bili z menoj tako prisiženi. To sem posebno razumela potem, ko sem sama postala študentbruc na gledališki akademiji v Ljubljani.

S šahom po severni Evropi

Svede Benetke so nastale nekako v sredini trinajstega stoletja na številnih otokih, obdanih z jezeri in kanali, ki jo kot žile vsevprek prepletajo, tako da je zares na moč podobna jadransko-mu biseru, predvsem poleti, ob lepem in sončnem vremenu.

V začetku se je mesto le počasi razvijalo, vendar se je število prebivalcev v zadnjih sto letih več kot podsetorilo. Glavni razlog za tako nagel razvoj mesta so bili začetki industrializacije in povečanje trgovine, v prvi vrsti prekomorske. Prebivalstvo narasča tudi zaradi velikega priseljevanja iz notranosti dežele. Za take priseljence gradijo le nekaj kilometrov od središča mesta predmestja, ki so pravzaprav nekakšna mesta za sebe.

»Farsta« — atomsko predmestje

Kot so imeli Amerikanci prvo podmornico, in Rusi prvi ledolomelec na atomski pogon, tako imajo Svedsi prvo mesto, ki prejema električno energijo, toplo vodo in ostalo iz atomske električne centrale. Imenuje se Farsta in predstavlja mesto za sebe, čeprav se nahaja v predmestju Stockhol-

ma, in sicer samo 7 kilometrov južno od središča. Projektirano je za 100.000 prebivalcev, ko pa bo povsem gotovo, bo razen stanovanj imelo tudi trgovine, banke, gledališča, bolnice, otroška igrišča in kopaljšča, ki bodo zadostovala za ogromno število ljudi. Zanimivo pa je, da Farsta in edino predmestje, temveč le-ta v zadnjih letih rastejo kot gobe po dežju v krajih, kjer so se še do nedavnega podili zajci in lisice. Po vedeti pa je treba, da je gradnja teh predmestij vseskozi načrtna. Skupaj s satejiti — kakor imenujejo ta predmestja — šteje Stock-

Znamenitosti na vsakem koraku

Voda in spet voda je element, ki napravi Stockholm enkrat in nepozaben. Če pridete v Stockholm je za dva dni, boste v veliki dilemi. Ogledati si želite zname-

- Težko je odgovoriti na vprašanje, za katero športno panogo so Svedsi najbolj navdušujejo.
- Toda za atletiko, hokej na ledu, rokomet, nogomet in smučanje je gotovo največ zanimanja.
- Skoraj vsaka šola ima lastno športno igrišče, prav gotovo pa telovadnico.

●● prihodnji: FINSKA

SMUCARSKI TEČAJ ŠTUDENTOV MARIBORSKIH VISJIH ŠOL

Jahorina 1963

- Sportni komisiji združena in odbora ZSJ razpisujeta natečaj
- za udeležbo na smučarskem tečaju študentov mariborskih visjih šol. Tečaj bo tokrat na Jahorini v zimskih semestralnih počitnicah.

RAZPISNI POGOJI:

1. Tečaj bo v dveh skupinah, od katerih bo vsaka štela po 20 študentov. — Skupina A: od 5. do 15. februarja 1963 v domu »Košuta«. — Skupina B: od 6. do 16. marca 1963 v Partizanskem domu.
2. Študentski tečaja (prevoz in oskrba) znašajo za posameznika 5000,— (petisoč) dinarjev.
3. Zaključni prijavni rok je 26. december 1962. Kasnejši prijavi ne bomo upoštevali!
4. Vsak prijaviteljen mora najkasneje do 16. januarja 1963 vplačati 1000 din kot kavnico, sicer prijave ne bomo upoštevali.
5. Kot kriterij za sprejem v tečaj bomo upoštevali študijski uspeh in družbeno udejstvovanje posameznikov.
6. Vsak udeleželec tečaja si bo moral omisliti primerno smučarsko opremo, ki jo bo športna komisija pred odhodom skrbno pregledala.
7. Pravico udeležbe imajo vsi redni študenti in absolventi s priznanim statusom. V skupino A naj se prijavijo predvsem študenti prvega in drugega letnika, v skupino B pa absolventi in študenti, ki imajo v februarju obvezno počitniško prakso.

Za športno komisijo:
Miro Jug I. r.

Sahisti »Maribora« v Stockholm. Od leve prci desni: Ažko, Musil, Guzel, Mikunda, Fišer, Njegovan, Piberl in Majerič.

Pripravljamo se na naslednje:

Hvarске impresije

Bli je zares že skrajni čas, da je prišlo do formiranja festivala gledaliških amaterev, kajti vsako umetniško ustvarjanje slej ko prej zamre ali pa se izgubi v nekakšni bahavi in nekritični megalomaniji, če nima nobenih možnosti, da bi primerjalo svoje dosežke z dosežki drugih na istem področju. Ta splošna ugotovitev velja še posebej za gledališki amaterizem; tu lahko opazimo zelo mnogo takih primerov, o katerih so na naših republiških revijah že pogosto govorili. Prav zavoljo tega je pomen hvarskega festivala tolikšen, saj mora predvsem ta prireditev dokončno izoblikovati načela, po katerih naj bi delali jugoslovanski gledališki amaterji.

Zelo je šepala tudi propaganda, kajti zastave in panoji, ki napovedujejo posamezne predstave (in ki so vrh tega še sika neokusni), ne zadoščajo; k sodelovanju bi bilo treba pritegniti še tisk, radio in televizijo. Zanimivo je tudi to, da ni festivalu v celoti prisostvoval noben slovenski predstavnik (celo slovenski član festivalnega odbora Janeza Smona ni bil!), da v ljubljanskem Delu ni izšlo nobeno poročilo o uspehu, ki so ga doživeli na Hvaru Mežičani in Mariborčani, razen skromne notice, kaj piše o tem P. Cindrič v zagrebškem Vjesniku (sic!) in da je napisala za Delo informativni članek Marina Golouh, ki — kolikor mi je znano — sploh ni bila na Hvaru.

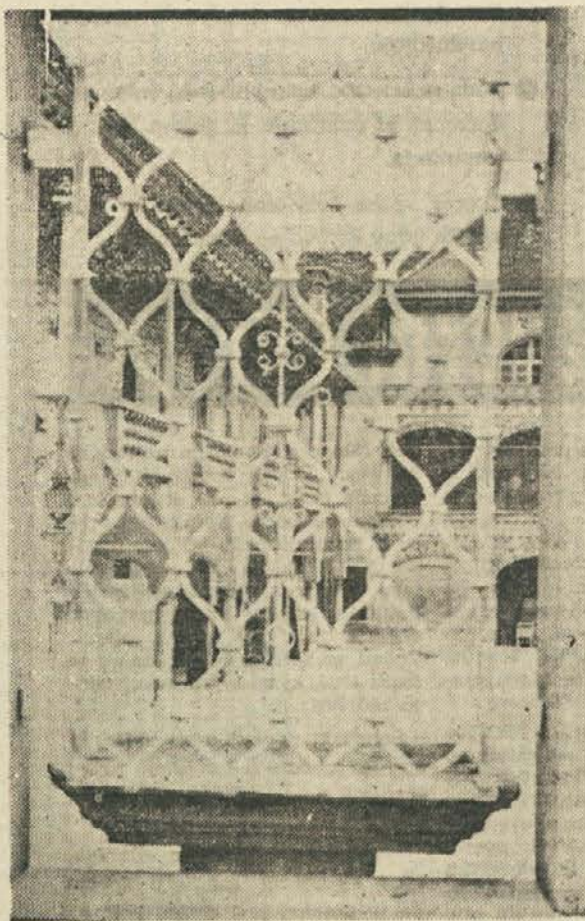
Mariborčani so prišli z izborom iz poezije Mateja Borja, Branka Šimna in Wolfganga Borcherta z naslovom Atomski vek; ta predstava sicer ni bila specifično dramska prireditev, vendar je služila kot primer novih in nekonvencionalnih oblik gledališkega snovanja. Predvsem pri domačih, pa tudi pri tujih dežlih, bi bilo potrebno v prihodnje nekoliko bolj paziti na izbor, kajti če je tekst slab, ne more rešiti predstave še tako briljantna izzvedba. To se je na primer pripetilo dramski skupini iz Ohrida, ki je izvajala že zastarel, dolgozvozev in nepomembno ljudsko igrsko Rista Krla Antica; kljub vsem naporom, ki so jih Ohiidecni vložili v uprizoritve, in kljub nekaterim odličnim kreacijam predstava gledalcev ni pritegnila in je bila mnogokrat prav moreča. Po predstavi smo se začudeno vpraševali, kako si more igralska skupina izbrati tako slab tekst; drugi dan pa smo na razgovoru zvedeli, da je obe deli, ki sta zastopali Makedonijo na letošnjem festivalu, določil že vnaprej pristojni republiški organ (!). Na festival sta prišli listi skupini, ki sta ti deli najbolj postavili na oder, pri tem pa sta bili glede izbire teksta popolnoma odvisni od (ne) okusa svojih odredbodajalcev. Ohiidska skupina je šla tako na festival s svojo najslabšo predstavo, kajti poleg Antice je postavila na oder še dve dram. Tak postopek — razumljivo — neprimeren zakaž tako skupino, ki ne morejo prikazati na »antologiji najboljših dosežkov jugoslovanskih gledaliških amaterev« (tako je festival v intervjuju z dopisnikom zagrebškega Telegrama imenoval predsednik festivalnega odbora dr. Drago Ivanšević) tistega najboljšega, kat so ustvarile v preteklem letu.

Moderno francosko gledališče v bistvu iz amaterizma (Antoine, Cocteau). Mislim, da je predvsem hvarski festival čista institucija, ki bi morala s sodelovanjem vseh udeležencev (saj so prav ti ustvarjalci tega, čemur pravimo gledališki amaterizem) jasno določiti mesto, ki ga zavzema amatersko gledališko ustvarjanje v jugoslovanski gledališki kulturi. Prav tu pa bi lahko uspešno sodelovali slovenski amaterji, kajti pri nas so ti pojmi in odnosi vsaj kolikor toliko razčiščeni. Zavoljo tega tudi dosegajo slovenske skupine zdajnja leta na Hvaru tolikšne uspehe. Tudi letos sta se oba predstavnik (DPD Svoboda Mežica in MKUD Ivan Cankar iz Maribora) uvrstila med pet najboljših skupin na festivalu.

Zal pa je bila organizacija letošnjega festivala zelo pomanjkljiva in tako mnenje, da so celo naše okrajne revije gledaliških skupin bolj organizirane, nikakor ni ostalo osamljeno. Tega ni toliko kriv upravni odbor festivala (čprav tudi ni nedolžen), kolikor mesto Hvar samo; zato ni čudno, da smo slišali več predlogov, naj bi festival preselili v kak drug kraj, tako da se bo z njimi moral ukvarjati tudi festivalni odbor. Slednjak ima Hvar od festivala vendar koristi (in to ne samo moralne, temveč tudi finančne), zato je ureditev teh težav še toliko bolj nujna.

Težko je na koncu podati splošno oceno hvarskega festivala. V primeri s prejšnjimi je dosegel določene napredek, v svojem drugem letu uradnega obstoja je opravil svoj račun d'ètre in ima možnosti, da se postopoma razvije v mednarodno festivalsko prireditev. Dokler pa ne bodo vse stvari, ki smo jih omenili, temeljito spremenili, festival kakšnega pomembnejšega napredka ne bo pokazal, ostal bo le zelo konvencionalen »pregrled« gledaliških skupin iz vse Jugoslavije, ki bo probleme jugoslovanskega gledališkega amaterizma sicer registriral, spoprijel pa se z njimi ne bo. Poleg vseh teh slabih strani pa je festival odkril tudi eno dobro in zdi se, da bo ta odtehtala skoraj vse slabe: število ljudi, ki so vdani teatru, čeprav jim to ni polkic, iz leta v leto narašča, obemem pa narašča tudi kvaliteta njihovega dela. Prav to dejstvo predstavlja za vsakogar, ki mu je pri srcu jugoslovanski gledališki amaterizem, spodbudo, dragoceno spodbudo.

Borut Trekman

POGLED SKOZI OKNO Posnetek: Smiljan Pušenjak

VREDNOST ČLOVEŠKE KOŽE?

Curzio Malaparte: Koža

● To zanimivo, pretresljivo in — gnusno — knjigo je napisal poraženec (Malaparte je bil fašist, prišel v nasprotje z režimom, bil zaprt, potem osvobojen in vojni dopisnik, potem spet zaprt. V tej knjigi opisuje v glavnem svoja opazovanja iz časa po prihodu Amerikancev v južno Italijo, ko je bil pri njih častnik za kvezo z Badoghovo vlado.)

● Roman nima povezanega dogajanja. Pisatelj slika svoja opazovanja, ki včasih prehajajo v prav bolne in gnusne fantazije. Vse delo je vzdignjeno nad realnost in to čimbolj se pisatelj spušča v opisovanje silno grobih, nenaravnih prizorov. To tudi zato, ker pisatelj s pravim besom porazenca išče in razgalja ponizanja in razčlovečenja ljudstva, ki je bilo dolgo zatirano, zdaj pa je poraženo.

Sam pravi, da so ljudje ponosno prenašali zatiranje, lakoto, smrt in se ženske niso prostituirale, moški pa ne preponiževali, dokler so se bili proti Nemcem. Toda zdaj, ko so po prihodu zaveznikov premagani in osvobojeni in ko se morajo biti samo še za lastno življenje, samo za lastno »kožo« (lakota je neizprosna), je vse drugače. Nihče nima nikakih idealov več. Vsak se ho-

če samo rešiti. Začne se silni moralni razkroj.

Spočetka sem menil, da hoče pisatelj obtoževati vojno. Vendar mu je to le postranska stvar. Pisatelj nam predvsem hoče zagnusiti ljudi: to gnilo, nenaravno Evropo. Ljudstvo, ki se zaradi lakote prostituiraja, in zmagovalce, ki to prostituiranje sprejemajo. Mlade ljudi, ki so sodelovali z zavezniki in veljajo za junake, a so obenem homoseksualci. In ki sta jim komunizem in upor proti meščanski družbi le krinka za nemoralnost. Malaparte se sklicuje na nekakšno krščansko usmiljenje. Noče streljati po fašistih, ki so z Nemci, ker so Italijani. Z nekimi osebnim gnusom piše o črnih. Kot da je hujske ponizanje za žensko, če se prodaja črncem, kakor pa belcem. Socialnih problemov sploh ne pozna: neapeljski plemenitaši in reveži so si bratje. Skrbijo drug za drugega. Čustveno so navezani drug na drugega. Hitler je po njegovem vrgel Evropo v brezsmiselne vojne in socialno ozadje teh vojn?

Komunisti v tem delu napolnijo dvakrat: na dveh sestankih homoseksualcev in drugič, ko streljajo mladoletnike, ki so se šli fašiste.

V vsem delu izliva pisatelj svoj bes na levo in desno, ne išče pa nobene rešitve. Nobena izhoda ne nakaže. Zdi se mi celo, da se naravnost izogiba vsemu pozitivnemu, vse-

Pri publiku je baje zanimanje za festival poraslo. Obisk je bil dober (statistički pravijo, da skoraj enkrat večji od lanskega), vendar velja to samo za predstave v srbohrvatskem jeziku; pri makedonskih in slovenskih predstavah je bil obisk slab, verjetno zaradi »nerazumljivega« jezika.

Razgovori o predstavah so bili letos zelo temeljiti, čeprav bi lahko bili večkrat bolj kritični. Pogrešal sem pa razgovorov o nekakšno manj konkretnih vendar nič manj aktualnih in perečih problemih, s katerimi se srečujemo jugoslovanski gledališki amaterji: o družbeni vlogi gledališke umetnosti s posebnim ozirom na amaterizem, o nalogah, ki jih imajo pri oblikovanju sodobnega gledališkega izraza amaterji, o problemih amaterskega gledališkega ustvarjanja v večjih kulturnih središčih, kjer imajo amaterji pomočnoma drugačne naloge kot v manjših mestih in na vas; itd. Od konca prejšnjega stoletja sem vedno bolj izgubljal mejo med amaterji in profesionalci, saj izhaja celotno

mu, kar ima človeške vrednote.

Mnogokrat je neverjeten, naravnost fantastičen. (Velika riba, ki jo servirajo na neki gostiji pri ameriškem generalu, je podobna deklacij; pisatelj pošje, ker noče biti neotesan gost, človeško roko, ki jo je eksplozija mine vrgla v kotel. Pri tem pravi, da so se ljudje v tej vojni tako že na vse navadili.)

Vendar je knjiga zelo zanimiva. Morebiti slika dejansko stanje južne Italije v času zavezniške invazije, morebiti res izraza mišljenje zapadnega poraženca, vendar je negativna.

Franček Rudolf

Grafika in naš čas

Prikazati moramo tudi pionirsko vlogo grafične umetnosti v tem razvoju, saj obsega originalna umetniška dela, ki jih lahko z odtiskovanjem reproduciramo v več primerkih. Dela so originalna zato, ker nastajajo tako, da umetnik s svojo roko vrezuje ali vriše lastno umetniško zamisel v plošče raznih materialov: v bakrene, cinkove, lesene ali na glajeni kamen ali linolej itd. Ker lahko ta dela odtisnemo v več primerkih, postane njihova cena pristopna širšim slojem ljudstva, sčasoma pa omogočamo, da si jih ogleda ogromno število ljudi in vzpostavi z umetnostjo neposredni kontakt. Grafika je zaradi tega posebej ugodna in privlačna umetniška tehnika v dobi socialističnega družbenega razvoja, ko vlada težnja, da bi umetniške stvaritve razširili med čim več ljudi.

Sama tehnika grafike zahteva enostavno, sproščeno in odločno razporejanje črnega in belega oziroma več različno obarvanih površin in tako doprinaša znaten delež k razčiščevanju likovnih pojmov. Z zgodovinskega stališča so grafične zvrsti ob koncu preteklega stoletja preko litografije (v kamnu) in lesilografije (lesoreza) v barvah Lautreca, Vuillarda in Matissa odigrale prvorazredno vlogo v porajanju novega stila v moderni umetnosti. Nova odkritja so črpal navdih iz japonskega lesoreza v barvi. Za ta novi stil so karakteristične jasno barvane površine, namesto, da bi se kakor dotlej, trudili v umetnosti imitirati čim točnejšo podobo narave s pomočjo slikarske tehnike v olju.

Pri nas je grafika v poslednjih letih doživela poseben razvoj. Že od začetka tega stoletja obstoja tradicija moderne grafične umetnosti, ki je posebno razvita pri slovenskih in hrvatskih umetnikih. Prav sedaj stojimo pred močnim vzponom grafične umetnosti v pogledu izraznih sredstev in različnih inspiracij in slednjic tudi pri dviganju zanimanja pri naši umetniški publiku.

Upamo, da bo lahko naša sodobna umetnost s pomočjo grafike našla dostop do tistega velikega dela naših ljudi, ki prej niso imeli priložnosti neposredno videti taka dela, ker so bila ta pač nakopičena samo v velikih centrih. Razumeli bodo in vzljubili dela naših umetnikov in umetnost bo postopoma našla pravo občinstvo.

A. Košak

8 **katedra kultura**

Ze sedmo leto delam kot načelnik planskega oddelka, prej pa sem bil dvanajst let navaden strokovnjak v gospodarskem planiranju. Vprašanja planiranja so mi torej do temelja jasna.

S prejšnjim direktorjem sva živela v najlepši slogi. V vse stvari se nisva spuščala, tiste pa, ki sva jih načela, sva obdelala temeljito. Najina doslednost se je kazala predvsem v tem, da sva proti koncu leta imela vedno pripravljene rezerve, če so prišli »črni dnevi«.

S prihodom novega direktorja so se začele komplikacije. Poklical me je k sebi in na podlagi dokaznega materiala strogo nastopil proti tem rezervnim skladom.

»Tovariš direktor,« sem rekel, »plan ni dogma, temveč delo vodilnih ljudi.« »Ta formula mi je znana,« je odvrnil direktor, »toda vedite, da ne velja vedno; za mene plan v primeru, če ga lahko presežemo, ni dogma. Pojdite!« Odšel sem, v oddelku pa mi je bilo nerodno, zato sem začel poudarjati pomen mojega dolgoletnega službovanja in pa dejstvo, da nisem več daleč od penzije. To mi je olajšalo položaj. Vendar bo pa žalostno, sem razmišljal, ko bom moral za vedno od tod. Kakorkoli že, v oddelku sem preživel skoraj dve desetletji. Mnogo ljudi se je v tem času menjalo: eni so odšli, drugi prišli. Nikogar si nisem natančno zapomnil, niti Margarete Vasiljeve, višje ekonomistke, za katero sem nekoč izdelal neki predlog in zato dobil odpoved.

Razmišljujoč o tem, da me kmalu ne bo več tu, sem začel neopazno motriti sotovariše. To, da me ne ma-

VLADIMIR LIFŠIC:

NE MARAJO ME

rajo, sem vedel že prej; sedaj sem pa prvič pomislil: zakaj pravzaprav ne? Saj sem pošten človek, popolnoma po pravilih. Sicer sem zahteven, a pravičen. Sem discipliniran, ne dovoljujem pa, da bi me poniževali podrejeni. Zame so vsi enaki. Primer: Nedavno tega je zamudila na delo Klavdija Georgijevna Tatjaničeva. Čeprav je naša stara kolegica, je nisem izvzel. Poklical sem jo k svoji mizi in ji nisem dovolil, da bi se kaj dosti opravičevala, temveč sem jo temeljito in dosledno oštel.

»Jaz sem pravzaprav nedolžna,« je odvrnila Klavdija Georgijevna, »zbolel je vnuk, poklicali smo zdravnika in je bilo treba...« »Oprostite, Klavdija Georgijevna, pri nas delate vi in ne vaš vnuk.« »Upošteвайте razlog!...« »Mene ne zanimajo razlogi, temveč dejstva. Z vašimi domačimi dolžnostmi, če želite, se bom lahko seznanjal v neslužbenem času.«

»Ne bo potrebno,« je rekla Klavdija Georgijevna. In veste kaj je še dodala? »Imam posebno željo. Kadar me oštevate, si — prosim — ne vrtajte s svinčnikom po ušesih. Nagnjena sem k žledočnim slabostim...« Saj pojdem kmalu v penzijo...

Morda boste mislili po vsem, kar vam pripovedujem, da sem suhoparen trdosrčen, brez človeških čustev. Motite se. Pri meni v oddelku nismo na slabem s srčno kulturo. Če

kdorkoli od članov zbolí, pošljem k njemu sodelavca, da ga pozdravi. Če govorim s podrejenim, mu nikoli ne pozabim povedati kaj posebno lepega, duhovitega, pristranskega. Ko sem na primer spoznal, da je Nikotim Matvejič shujšal, sem, mu — za vsak primer — svetoval, naj se obrne na onkološki inštitut. Ko se je pri statistki Maši Jegorovi izkazalo, da je v »interesantnem stanju«, sem se vsako jutro dobrodušno, očetovsko ponorčeval iz njenega stasa.

Zakaj le moji nasveti ljudi plašijo, šalam pa se ne smejejo?

Imam vzdevek. To sem zvedel slučajno. Stvar je v tem, da ob opoldanskem odmoru, ko odidejo vsi v jedilnico, ostajam za svojo mizo in v točno odmerjenem času pojem kozareček kislega mleka...

Lani se je mladina mojega oddelka dogovorila za nedeljski izlet nekam ven iz mesta. Odločil sem se, da se jim pridruživim; v naročju narave se laže znajdeš med ljudmi. Toda moja namera ni izzvala navdušenja; prisluhnil sem, kako je tu in tam kdo komu dejal:

»Pozdravljen... On gre z nami.«

»Kdo?«

»Kefir (kislo mleko) na čas.« Prišli smo v Golicevo. Zleknil smo se na gozdnem pobočju. Pili smo pivo. Jedli. Vidim: vse je nekako napeto. Rekel sem:

»Veselite se, tovariši, ne bodite v

zadregi. Zdej nisem vaš načelnik, ampak vrstnik.«

Toda veselja ni bilo. Tedaj sem prosil Mašo Jegorovno (okoli nje se je sukala Igor), da bi zapela ob spremeljavi kitare. Branila se je. Le čemu je potem prinesla s seboj kitaro? Potisnil sem ji kitaro v roke:

»Dajte, pojte! Nič ne deluje na mlade ljudi tako, kot ciganske romance...« Šalil sem se zaradi Igorja.

Oba sta se vznemirila. Potem si je ona nekoliko opomogla in zapela. Vsi so zaploskali. Tudi jaz. Rekel sem ji: »Prekrasen glas, Mašenka. Odličen, vam pravim...«

Odložila je kitaro in rekla, da pojde domov.

Z Igorjem sem imel kasneje majhen spopad. Jegorovi je postavil na mizo šop brezovih vejic — namesto cvetja. Tega nisem razumel in mi je pošlo potrpljenje.

»Kaj pa je to?«

»To so mlade brezje,« je odvrnil Igor. »Ali vam morda kaj ni všeč?« »Ni. Tu je planski oddelek in ne letovišče. In vam Jegorova — to sem vam že povedal — bi se spodobilo nositi obleke z daljšimi rokavi. Tu je planski oddelek, ne pa kavarna.«

Prizadelo jo je, da so se ji zasolile oči. Igor pa je pobledel in bleknil:

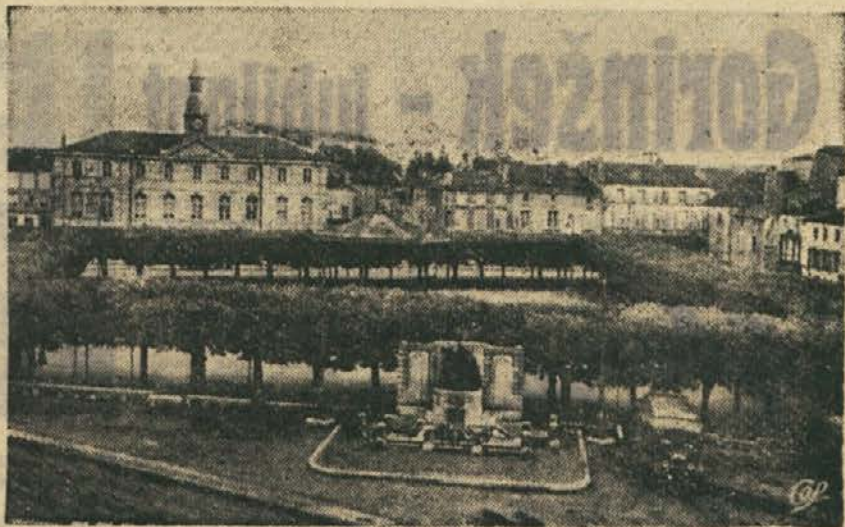
»Kolikor je meni znano, dolžina rokavov ni predpisana v nobenih planskih predpisih. Vem pa, zakaj vam ni všeč breza: protežite lipo.« Kaj je hotel s tem reči?

Ne, nemarajo me v oddelku. V penzijo pojdem; bral bom časopis »Zdravje«, hodil v kino in obiskoval ločitvene procese.

Prevod iz ruščine
(M. P.)

Lelos poleti sem potoval v Francijo k znancem, ki jih niti poznal nisem, k ljudem, ki so me želeli spoznati, ker je bil oče družine h kateri sem prihajal, Slovenec.

Prvič sem zapuščal svojo domovino. Po utrudljivem potovanju skozi Avstrijo in Nemčijo smo se ustavili na poslednjem carinskem prehodu. Kehl. Deset minut za tem sem se že znašel v Strasbourgu — v velikem, nepoznanem mestu. Preostali sta mi dve uri, ki sem jih izkoristil tako, da sem si nekoliko ogledal to staro mesto, ki je tolikokrat menjalo svojega gospodarja. Mesto me je še najbolj spominjalo na Zagreb, če ga sploh smem primerjati s kakim našim mestom. Široke ulice, polne trgovin, napisov, reklam za pivo Champignolle; hiše s slikovitimi pročelji in kvadratnimi okni, mešanica romanskega in gotskega sloga. Strasbourg, pomembno gospodarsko in kulturno središče v Alzaciji, ki se ponaša z mavno katedralo, staro univerzo in z velikim številom ozkih starinskih ulic v starem delu mesta.

● Commercy — mesto mojega bivanja

POČITNICE V FRANCIJI

Hitro sem moral na kolodvor. V Commercy, malo mestce v Lorrain, kjer so živeli ljudje, ki so me povabili k sebi, sem prispel proti večeru.

1200 km od Maribora

Vendar se nisem počutil kot tujec: »Z ljudmi, ki so me pričakali na kolodvoru s pozdravi: Bon soir, Even, sem takoj našel neposreden stik: objeli in poljubili smo se, kot da smo že stari prijatelji, ki so se po dolgem času spet srečali.«

Dolgo v noč smo se pogovarjali, dasiravno je bila moja francosčina bolj šibka in je vzbulila pri priljazni družini večkrat sproščeni smeh. Zvedel sem, da mestce, kamor sem prispel, nima več kot 5000 prebivalcev, da so to večinoma srednji kmeti in da je tu le ena tovarna čokolade in nekaj manjših podjetij.

Prvi teden sem počival, nato sem z gospodinjicim bratom Clementom odhajal na polje. Rad je čital, zato sva se hitro sprijateljila. Povedal mi je, da mu je Jugoslavija zelo všeč, ker ima mnogo kulturno zgodovinskih spomenikov. Pri tem je mislil zlasti na Dalmacijo. Poznal je celo Dioklecijanovo palačo. Zelo sem se navezal na tega fanta, ki je kazal tako živo

zanjmanje za mojo domovino. Toda v mestecu je bilo tudi mnogo ljudi, ki se niso nikoli slišali za našo deželo. Nekdo me je celo vprašal, če je Jugoslavija v Italiji...

Slovenska beseda v tujini

Ti naši ljudje so zelo ljubeznivi. Čeprav marsikdo med njimi že več kot trideset let ni videl domačega kraja, še vedno zelo dober govorijo slovensko. Prijetno je govoriti slovensko v tujini, imeti občutek, da si med domačimi, pozdravljati po domače... Stanujejo v lesenih barakah tik ob neki lagji. Tam so tudi zaposleni. Toda njihova stanovanja se zelo razlikujejo od drugih: polna so cvetja in tudi na vrto je mnogo rož. Zena človeka, pri katerem sem se mudil na obisku — tudi Slovenka — je listi hip prišla s tržnice. Bila je vesela, čeprav me je prvič videla. Položila je kup zavojčkov na mizo in dejala: »Poglejte, za naše v Sloveniji...« Zagledal sem množico

dašč za otroke in odrasle. Nato je še dodala: »Drugo leto jih bomo obiskali.«

Gospa, pri kateri sem živel, mi je razodela veliko reči o svoji deželi. Skozi njene besede sem spoznal pravo, resnično Francijo, brez blišča in slave, deželo ljudi, ki se borijo za vsakdanji kruh in ki žele mir v svetu. To je bilo morda najdragocenejšo spoznanje.

Med mojim bivanjem v Franciji je bil na predsednika de Gaulle izvržen atentat, ki je imel precejšen odmev med prebivalci Commercyja; v tem mestu je namreč živel tudi precej alžirskih ubežnikov, ki de Gaulle niso mogli oprostiti, da je končal vojno v Alžiru. Zelo sem se čudil tudi neprijetnemu dejstvu, ki boli zlasti Francoze; dežela je preplavljena z ameriški vojaki, polna je njihovih vojaških baz, a v zraku je venomer slišati večje število njihovih reaktivcev.

Prehitro je minil čas, da bi lahko bolj temeljito spoznal Francijo. Vendar mi je uspelo nekoliko spoznati njene ljudi in duha, ki jih preveča — njihova čustva in želje so mi postale bolj razumljive, tako da mi je bilo zelo hudo, ko sem se poslovil od teh preprostih in dobrih ljudi.
Ivan Herga

ANEKDOTA

Profesor višje ekonomsko-komercialne šole v Mariboru prof. dr. Janez Nemeo je prejšnji mesec nekaj časa ležal bolan. Na vprašanje, kaj mu je bilo, je povedal: »Pripravljal sem se na predavanje o novi ustavi, ko me je nenadoma začelo tako boleli v križu, da se sploh nisem mogel premakniti. Takoj mi je bilo jasno, da je to političen napad, kajti — pripravljal sem se na predavanje o novi ustavi, križ pa je povsem klerikalni element...«

katedra
kultura

O POUČEVANJU JAZZA

Kmalu bosta pretekli dve leti, odkar je bila v Torontu (Ontario) ustanovljena »Napredna šola za sodobno glasbo« (Advanced School of Contemporary Music, Ltd). Ustanovitelji so: Oscar Peterson (klavir) — predsednik, Ray Brown (bas) — podpredsednik, Ed Thigpen (bobni) — menažer, in Phil Nimmons — (komponist) — blagajnik. O nastanku šole, o njenih težavah in pouku samem pa pravi Oscar Peterson naslednje.

Ze precej časa smo se ukvarjali z mislijo, da bi ustanovili takšno šolo, ki bi dvignila kvaliteto igranja predvsem nekaterih odločkov v jazzu in ki bi posredovala znanje in način učenja sodobne glasbe. Nismo imeli dovolj sredstev, pa tudi zaposleni smo bili precej. Zato smo zaenkrat težili samo za najosnovnejšimi principi, ki bi jih kasneje razvili s polnim razmahom. Učencem nudimo priložnost, da svoje znanje dejansko uporabijo istočasno že v dobi svojega teoretičnega učenja. Šele pri delu — izvajanju, si pridobijo izkušnje. Termini poučevanja so le enomesečni (jesenski, spomladanski in poletni). V razredih se večina učencev več nauči v kolektivnem pouku kot pa ob vsej pomoči individualnega udejstvovanja. To je zdrav smisel za tekmovanje.

Učenci morajo igrati celo v razredih za instrumentalno glasbo pred ostalimi svojimi kolegi. To je prav tisto, kar mora vsak glasbenik posedovati. Znati mora izvajati glasbo brez treme pred drugimi. To je čudovit uspeh. In prepričan sem, da ta vzgojni način ne zmanjšuje efekta, temveč ga še potencira.

Čeprav je končni rezultat poučevanja jazza ali moderne glasbe improvizacija, je tu tudi poudarek na teoriji. Studenta želimo usposobiti, da bi razumel, kaj pravzaprav predvaja. Če si napiše note, potem vidi kaj pravzaprav hoče zaigrati. Če o neki stvari samo govoriš in si je ne napišeš, kaj kmalu vse pozabiš ali pa le malo razumeš. Nekateri posnetki koncertov mojega tria smo napisali tudi za študente, ki jih kasneje obravnavamo pri pouku. To so manj težke skladbe, v katerih Brown in Thigpen igraata najvažnejše note in takt, jaz pa se omejujem le na melodijo z ritmičnimi poudarki in brez njih. S tem želimo prikazati bolj konstruktivno glasbo kot pa glasbeni stil. Če kdo igra nekaj po mojem osnutku, ga vedno vprašam: »Kaj si igral? Napiši in razloži mi vse to! Zakaj si prekinil oziroma postavil pavzo? Jaz znam to razložiti, jaz vem kaj delam, sedaj mi pa še ti povej, zakaj si ti tako napravil.«

Pri poslušanju nekaterih naših del zastavim učencem tudi nekaj takšnih podobnih vprašanj: »Opišite mi ozadje glasbe, ki spremlja soto trobent. Povejte, ali naj bobnar uporablja paličico ali krtačke za bobnanje? Kakšna je harmonična struktura? Oblikujte melodijo!« Ta tečaj za kritično presojanje glasbe je postal tako popularen, da je šola sklenila nuditi tovrstno izobrazbo tudi drugim, ki niso vpisani v to šolo samo zaradi boljšega razumevanja in ocenjevanja jazza.

Uspeh podpira dejstvo, da vsi učujemo po istih principih in tolerantnosti. Če dam svojim učencem (za klavir) kakšno vajo, to še ne po-

meni, da ne smejo iti po nasvet le Philu, Edu ali Rayu oziroma obratno. Vaje ne bi zanj napravil, temveč bi mu samo pokazal, kako naj prične. Učencem ne pokažemo samo tehničnih izumov in jih spodbujamo, da mislijo zase, temveč se naučijo tudi poslušati in ceniti one, ki so pripomogli k razvoju jazza (Duke Ellington, Lester Young, Count Basie, Dizzy Gillespie, Charlie Parker). Ta tečaj torej poučuje, vadi, inspirira in utrjuje znanje.

Vzemimo na primer učenca, ki igra trobento. Kupil si bo plošče vseh trobentačev. Teden dni bo kupoval le Dizziejewe plošče, kasneje Milesove, nato Brownove itd. Naenkrat se bo ogrel le za Millesa. Vse, kar bo slišal ali čital bo Milles, in prav to vodi k drugovrstnemu igranju — posnemanju. Tega učenca ni inspiriral Milles, temveč je od vseh teh načinov igranja zmešal izvirnost. »Posnemalci« niti ne vedo, kaj posnemajo. Slabo je to, da ne posnemajo le dobrih navad, toda ker ne vedo, kaj hoče njihov idol nakazati oziroma posredovati, se naučijo tudi slabih navad. Današnji mladi jazz glasbeniki le posnemajo, sami pa ne dodajo ničesar svojega. To dejstvo je pripeljalo mene in moje tovariše, da smo odprli to šolo, ki bi mladim glasbenikom pomagala do njihove lastne izvirnosti. Upamo, da se bo naša šola razvila do tiste stopnje, ki jo želimo doseči. V nadaljnjih letih bomo skušali skrajšati naše koncertne turnee po svetu in se bomo posvetili le delu na šoli in to tudi z estetske plati. Upamo, da bo naše delo pripomoglo k nadaljnjemu uspešnemu razvoju jazza.

Priredila M. B.

Gorinšek - jubilent

V soboto, dne 8. decembra, je slavil 35-letnico svojega vsestransko umetniškega delo-

Glosa

V programe srednjih šol so že začeli uvajati tudi ure o kulturnih dobrinah. Spoznavanje tudi tega dela družbene zavesti vsekakor sodi k izobrazbi, k splošni razgledanosti. In kakor se vse ostale predmete študira, se pravi spoznava in se vstavlja kakor kamenčke v mozaik našega življenja, tako je tudi kultura našla svoje mesto. Pravzaprav bi lahko rekli, da je šele sedaj mozaik (predmetnik) popolnejši in vsestranski (razgledan); kljub nekaterim nepravilnostim in nerazgibanim mpredavanjem je ta »novost« — življenjska potreba. To popolnejše spoznavanje družbe pa se prekine — razen nekaj strani pri predmetu Sociologija — pri predmetnikih na skoraj vseh visokošolskih zavodih.

vanja igralec in literarni ustvarjalec Danilo Gorinšek.

Ni naključje, da si je izbral za proslavo svojega pomembnega jubileja vlogo Živote Cvijovića iz Nušičeve komedije »Dr«, kajti njegov obsežni igralski register ima svojo najkvalitetnejšo struno uglajeno zlasti na področje komike, dobrodušnega humorja in prisrčne vedrine. Ta struna je v osebi Živote Cvijovića zavzela nenavadno polnokrvno, pristno in neposredno. Života Danila Gorinška je bil original primitivnega srbskega denarnega mogotca, poln vse njegove komične domišljavosti in neboljjenosti v zapletenih situacijah, iz katerih ne najde izhoda brez tuje pomoči, poln pristne kmečke robatosti, ki skriva pod elegantnim telovnikom in negovanimi brki, z vso navčno nepretkano pretkanostjo, ki vzbuja pri občinstvu prizanesljiv smeh in simpatije.

Nušić je v svojih komedijah naslikal družbo svojega časa, podoba primitivnega in neizobraženega srbskega malomeščanstva, ki je raslo preko korupcije, podkupovanja, lova za naslovi, političnimi spletkami in najrazličnejšimi nepoštenimi načini iz bogatih kmetov v denarne mogotce in vodilne

● Jubilent v vlogi doktorja Cvijovića (Nušić: »Dr«)

politične osebnosti. Njegovo prodorno oko je opazovalo celotno tragikomedijo njegovega časa, in je razgajalo javno in prlvatno življenje. Njegove komedije na videz le zabavajo publiko, z duhovito besedno in situacijsko komiko, vendar pa je v njih skrita ostra satirična ost, ki brezobzirno šiba takratno družbeno situacijo in človeške napake. Zaradi te človeške plati so njegova dela še danes aktualna, in njegova ost ponekod še občutno dregne v naravo človeka sedanjega časa.

Ob zaključku predstave je publika nagradila celoten ansambel, zlasti pa jubilanta, ki je toliko let zvesto služil odru mariborskega gledališča, z dolgotrajnim ploskanjem
Marija Vizjak

Utrinek

Nočem jeseni;
v jeseni tisočero rok skeletnih
božajoč oblake drsi po nebu,
ki kot od strasti nabrekla ženska prsa
solzijo po njih.

Nočem jeseni;
debele kaplje
mimo presitih ust
drsijo
na odmrlo listje.

kino Index

UPOŠTEVAJTE!

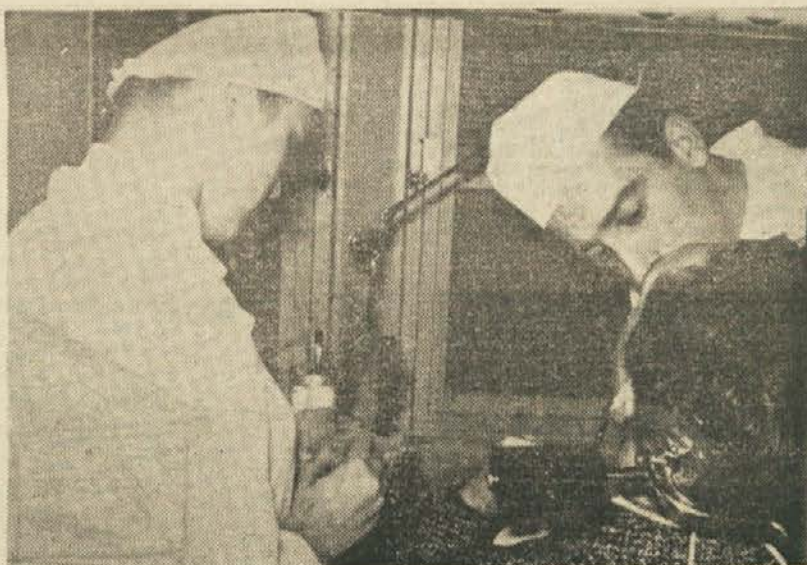
Odlično (5 pik), prav dobro (4 pike), dobro (3 pike), zadovoljivo (2 pike) in slabo (1 pika)

● **MED ČASOM IN VEČNOSTJO.** Obravnavana tema je mnogo bolj dramatična in zapletena, kot so si mislili (zmogli) ustvarjalci tega filma. Ostane nam še da rečemo: zopet en slab nemški film. (Podnaslovi srbohrvatsko nemški) 2 pike

● **BELI VRAG (L. N. Tolstoj — Hadži Murat):** scenarij je od originalne zgodbe različen in zato je to samo barvisti film črno bele tehnike. (Srbohrvatski podnaslovi) 3 pike

● **KMETIJA (Zavoženo življenje):** Ni razloga da bi bil film upravičeno neprimeren mladini. Priporočljiv naj bo, ker je dober, ker je dramatično človeški (ljudje smo z napakami). Dobri igralci: J. P. Belmondo, C. Cardinale. Zelo dobri kmečki lalci! 4 pike

Naslednji, prosim...

● Studenti pri praktičnem pouku

Je zato, da ne bomo več govorili, da ta zdravnik dobi 300.000 dinarjev, oni 400.000 dinarjev itd. Da bomo raje rekli, ta zdravnik me ozdravi. Z zaupanjem lahko gledamo v bodočnost no-

vih kadrov na Višji stomatološki šoli. Če sedaj jim zaupa sedemstodvajset pacientov. Sedemstoenaidesetih bom jaz.

Danko Pašek

ne zobe. Zvečer vzameš zobe ven, jih vtakneš v kozarec in spiš kot otrok. Zjutraj jih spet vtakneš v usta. Postal sem kar sentimental.

Obiskal sem tudi spremno pisarno, kjer sem zvedel, da imajo prijavitelnih 720 pacientov in da začasno zaradi prenatrpanosti sploh ne sprejemajo novih. Ljudje so se navadili hoditi k študentom in jim zaupati. Prav gotovo je, da bodo ti študentje s tako prakso hitro našli svoje mesto v naši zdravstveni službi, kljub temu da imajo zaradi triletnega študija nekaj teorije skrčene.

Pozno je že bilo, ko sem se poslovil od njih. Neki študent mi je dejal:

»Ne pozabi, tu se vzgajamo v humanosti.«

Ne bom pozabil, prav je tako. Prav

- »Student-stomatolog se mora zavedati, da pacient, ki mu je zaupan, ni predmet njegovega učenja, temveč predvsem človek.« S temi besedami me je pričakal direktor VŠŠ dr. Sterger, ko sem si prišel ogledati praktično delo študentov III. letnika VŠŠ. Praktično delo študentov stomatologije obsega namreč neposredno zdravljenje zobnih bolezni na pacientih.

Dr. Sterger mi je v polurnem razgovoru obrazložil potek praktičnega dela.

»Studentje pričnejo s predkliničnim poukom, ki traja tri semestra, in nato s prav tako tri semestra trajajočim kliničnim poukom. Pri praktičnem delu začnejo najprej delati na tako imenovanih fantomih (modelih zob) in nato polagoma prehajajo na zdravljenje bolnikov. Ni lahko v kratkem času vzgojiti osebnost, ki bi naj obvladala vse odlike zdravnika,« je rekel dr. Sterger. »Težko je tudi s prostori za praktične vaje. Sedanji so res dokaj zadovoljivo opremljeni, vendar kapaciteta še vedno ne ustreza. Na razpolago imamo 17 kabin, študentov pa je 52. Težave pa so tudi z materialom. Zavedati se moramo, da se študent uči in da pri tem porabi do petkrat toliko drugega uvoženega materiala kakor izkušeni zdravnik. Ne smemo pozabiti tudi stroškov opreme. Popolnoma opremljeno delovno mesto stane približno milijon dinarjev. Vrednost barake, kjer imajo študentje vaje, je ocenjena na 47 milijonov dinarjev.«

O samem delu pa je dr. Sterger povedal naslednje:

»Študentje samostojno zdravijo paciente, vendar je njihovo delo pod stalnim nadzorstvom. V pogledu kvalitete zdravljenja ni razlike med študentom in zdravnikom-stomatologom v praksi. Celotno nasprotno: študent ima več časa na razpolago, njemu ni važno, da delo hitro konča. Poleg tega pa je pod nadzorstvom izkušenih asistentov, ki kontrolirajo vsako fazo dela.«

»Težave so tudi v tem,« je nadaljeval dr. Sterger, »da si moramo večino učenih pripomočkov narediti sami.«

Po končanem razgovoru sva si ogledala klinične prostore. Ti so res lepo opremljeni. Vsako delovno mesto se nahaja v posebni celici, tako da se pacienti, ki se istočasno zdravijo, ne morejo videti. Kolikor sem zvedel, je to doslej edinstvena rešitev.

»Dekleta in fantje v belih plaščih so resno in pazljivo »brskali« s svedri po ustih pacientov. Kar strah me je postalo, ko nisem mogel ločiti, kdo izmed njih je študent in kdo zdravnik-asistent. Zbral sem ves pogum in pristopil k prikupnemu dekletu:

»Oprostite, gospodična...«

»Kar izvoli, kralega!«

Beseda mi je zastala v grlu, vendar sem zbral pogum in vprašal:

»Mi lahko poveš, če ti tvoje kolegice zaupajo in si hodijo k tebi popravljat zobe?«

»Seveda, prav sedaj plombiram zob prijateljici.«

»Kako pa si kaj zadovoljna?« sem brž povprašal še njo.

»Zelo. Res je, da moram na stolu presedeti dalj časa kot v ambulanti, vendar pa delo kvalitetneje opravljeno.«

Izrazil sem priliko in na hitro povprašal še nekaj pacientov, ki so bili trenutno na razpolago:

»Zakaj ste se odločili, da si greste zdraviti zobe k študentom in ne raje kam drugam?«

Od vseh sem dobil podobne odgovore. Zaradi bolj skrbnega zdravljenja in zaradi neprestane kontrole. V neki celici je hčerka zdravila zobe očetu. Na vprašanje, ali ji zaupa, je odgovorila: »Seveda, raje grem k teci, četudi mi to vzame malo več časa.«

Tovariš Aco Stankovič, predsednik združenja študentov na VŠŠ, ki mi je razkazoval prostore, me je peljal tudi v laboratorij, kjer izdelujejo proteze, zlativke itd. V vitrinah sem videl čudovite primere zobovja vseh vrst in občudoval sem, da imam še svoje last-

Zakaj slabi študijski uspehi?

NA SKORAJ VSEH VISOKOSOLSkih ZAVODIH UGOTAVLJAMO NEZADOLJIVE STUDIJSKE USPEHE. STUDENTJE PREPOGOSTO ODJAVLJAJO PRIJAVLJENE IZPITE, PRI IZPITIH PADAJO ALI PA JIH OPRAVLJAJO Z NAINJIZIMI POZITIVNIMI OCENAMI. POSEBNO PROBLEMATIKNI SO PRVI LETNIKI, SAJ NENORMALNO VISOK Odstotek študentov ne doseže pogojev za drugi letnik.

Nimam namena, da bi v razpravi odkril bistvene razloge za tak položaj. To naj bo le skromen poskus analize nekaterih momentov, ki po mojem mnenju vplivajo na uspeh študentov pri študiju.

Slab študijski uspeh, zlasti v prvem letniku, nikakor ni slučajen. Njegov vzrok je največ v tem, da se študent precej časa ne more vživeti v povsem nov način intenzivnega učenja. Razlogi za to segajo nazaj v srednjo šolo. Predvsem dva. Prvič: mnogi mladi ljudje niso dobili prepotrebne pomoči pri izbiri poklica oz. študija. Premalo so jih poučili o vsebini izbranega študija, o zahtevah in nalogah, ki se bodo prednje postavile v času študija in pozneje v praksi. Zaradi tega se zelo pogosto dogaja, da so mladi študentje razočarani, da ne čutijo pravega veselja do izbranega študija. Tako ga potem po nekem času opustijo, ali ga pa nadaljujejo proti svojemu notranjemu nagnjenju. Slabe posledice ima eno in drugo, zaka: četudi tako študent pride do poklica, je vprašanje, če bo srečen in če bo lahko dajal družbi tisto, kar bi sicer lahko dajal. Prepričan sem, da ne.

Zaradi tega menim, da mora poklicno usmerjanje mladine čimprej dejansko postati eden osnovnih elementov vzgoje in izobraževanja v obvezni šoli ter v šoli druge stopnje, zlasti v tisti, ki pripravlja mladino za nadaljnji študij. Drugi razlog je v tem, da srednja šola dljaka premalo pripravi za samostojen in poglobljen študij. Podobno kot v osnovni šoli se učni delci v srednji šoli od ure do ure, od ocene do ocene ob stalnem prejetanju vseh podrobnih nalog in navodil od učitelja in se s tem navaditi delati zelo nesamostojno. Prepričan sem, da študent, ki v tej svobodi se zato kaj hitro izgubi. Potrebno je, da mladi človek že od vsega začetka šolanja postaja samostojen, zavesten in res dejanski subjekt vzgoje. Predvsem v srednji šoli bi ga morali bolj navajati na samostojno in intenzivno delo, da bi tako postal njegov duh bolj analitičen in prodornejši in seveda aktivnejši spremljevalec dogajanja v znanosti in družbi. Ker pa tega tako hitro še ne bomo mogli doseči, se mi zdi potrebno, da bi študijski režim na višji šoli prilagajali tako, da bi študenta takoj v začetku opravili v položaj, ko mora sam delati ter ga čimprej pripraviti za visokosolski študij. Konkretna oblika take aktivizacije so npr. strnjena predavanja, ko končajo predavanja že pred potekom semestra. To zahteva seveda veliko število ur, več intenzivnosti študija in dodaten napor predavateljev, ki bi naj še z dodatnimi vajami pomagali študentom pri študiju.

Kje so pa razlogi za neuspehe na sami višji šoli? Brez dvoma je osnovni vzrok premajhno prizadevanje študentov. Toda ali znamo res pri takšnem masovnem pojavu nezadovoljivih uspehov opravka z nekakšno množično politično študentov? Spremenjeni življenjski pogoji in pester tempo sodobnega življenja gotovo vplivata na pridonost v njenem prvotnem smislu. Na višjih šolah vlada mnenje, da pogoji niso preštrni. To dokazujejo številni študentje, ki opravijo več izpitov, in pa listi študente, ki so v rednem delovnem razmerju, a vendarle dokaj redno polagajo izpite.

Dogajstvo je, da so študijski programi obširni in obremenitven študentov velika. Jasnno je pa, da programov ne moremo reducirati brez občutne škode v strokovnosti bodočega strokovnjaka. Toda res se nam zastavlja vprašanje, ali je realna zahteva, da naj študent v dveh letih opravi 24 izpitov in še več. In četudi jih opravi, se vprašam, ali kvantiteti opravljenih izpitov ustreza kvaliteta pridobljenega znanja. Čeprav kakšnih večjih realnih možnosti za razbremenitev študentov v programih ni, se mi zdi, da bi z racionalizacijo in delno redukcijo pri nekaterih predmetih lahko vsaj nekaj dosegli.

Velik del študentov študira nesistematično in kampanjsko, neposredno pred izpiti. Če je študijski režim tak, da ni mogoče delati že več izpitov po I. semestru ali pa še prej, temveč se po pet izpitov ali še več nabere za kratko dobo, je res vprašanje, kakšna je potem uspešnost opravljanja teh izpitov. Zato menim, da bi povsod tam, kjer je to izvedljivo, morali predavati čimbolj strnjeno in intenzivno.

Nedvomno izredno močno vplivajo na študij

● RAZLIKA

Neki profesor je imel navado, da je na koncu vsakega študenta, ki ni zadovoljivo odgovorjal, povprašal: »Ali veste, kakšna je razlika med vami in meteorjem?« Skoraj nihče ni znal na to vprašanje odgovoriti. Tedaj je zadovoljivo pojasnil:

— Meteor pada zelo redko, kadar pa pade, zabliska. Vi, spoštovani kolega, kolikor se spominjam, padate zelo pogosto, vendar nič ne bliskate!

● DOMAČA CVETKA

Predmet, ki obravnava družbene vede ni ravno med labkimi, zlasti ne na izpitu. Studentje si pomagajo iz zagate (neznanja) na vse načine, da bi se »zmazala«. Pomagajo si tudi s tako imenovano splošno izobrazbo.

Na Višji tehniški šoli pa se je zgodilo sledeče:

Profesor Hasl je iz nekega kandidata vlekkel znanje in po neveselem po-

manjkanju vseh upov postavil še tolažilno vprašanje: KAKŠNA JE PRAVZAPRAV RAZLIKA MED KAPITALIZMOM IN SOCIALIZMOM? Odgovor je bil hiter: RAZLIKA JE V TEM, DA POZNAMO V KAPITALIZMU IZKORISČANJE ČLOVEKA PO ČLOVEKU, MEDTEM KO JE V SOCIALIZMU OBRATNO...

● PRIPRAVLJENOST

Profesor: Povejte mi, kolega, kakšne termometre imamo! Student: ... No, imamo velike in male.

Profesor: Če mi znete še kakšno podobno neumnost, vam zagotavljam pozitivno oceno.

Student (kar se da hitro): Imamo tudi srednje!

F. Horvat

...bi rekel, da so imeli mariborski gledališčniki prav, ko niso Mikelnove „Administrativne balade“ uvrstili v svoj repertoar (čeprav je jo Mikeln ponudil prvo Mariborčanom). Balada bi namreč močno ogrozila častiljivi starostni povpreček sedanjega repertoarja.

ko bil bi ŠVRK

...bi ošvrknil upravnika internata SKS, kjer stanujejo tudi študentje. Čeprav se je družbeno upravljanje razširilo že vsepovsod, ga v internatu ni...

...bi povedal, kako je z napredkom v grafični industriji — izraz je vzet iz notesa nekega aktivista: Takoj po vojni je imela tiskarna v Mariboru 11 ali 12 stavnih strojev, danes pa jih je — osem...

...bi povedal, kako formalnosti aktivizirajo mladino: na neki konferenci aktiva je bilo prisotnih 26 mladincev. Od tega pa 5 v delovnem predsedstvu, 1 zapisnikar, 2 overovatelja zapisnika, 1 predsednik, 1 sekretar, 1 blagajnik, 3 v kandidacijski komisiji, 5 v nadzorni komisiji, 3 v volilni komisiji, 3 v komisiji za sklepe in 1 poročevalec o športni dejavnosti odbora. 26 = 26!

...bi ošvrknil slovenske založnike. Ponatis Menartovih Casopisnih stihov, čeprav so že pred enim letom bili razprodani, že dolgo, dolgo čakamo.

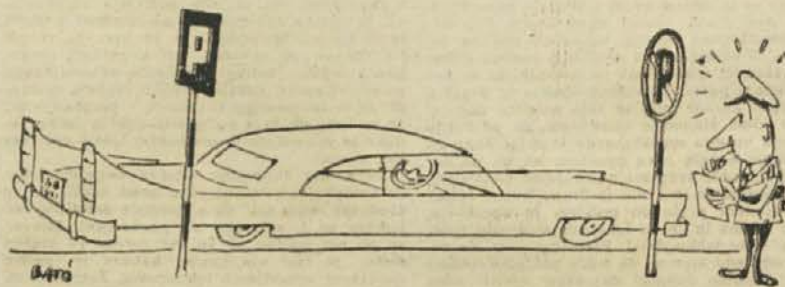
Jutranja telovadba

— Tovariš šef, zunaj vas nekdo čaka!
— Kako pa veste, da čaka mene?
— Vprašal je, če je stari konj tukaj.

— Se seliš, Peter???
— Ne, po štipendijo grem!

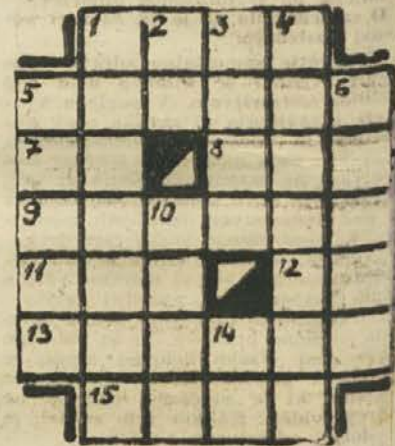
Miličnikova dilema

1. Kaj pomeni v glasbi izraz sekvenca?
 2. kateri so štirje glavni japonski otoki?
- ODGOVORI NA VPRAŠANJA IZ PREJŠNJE STEVILKE**
1. Flamingo je visokonoga vodna ptica rožnatega perja.
 2. Wilhelm Conrad von Roentgen je odkril po njem imenovane žarke, ki so izrednega pomena za medicinsko diagnostiko.

Miniaturni QUIZ...

3. Trigonometrija je veja elementarne geometrije.
4. Španski konkvistador, ki je v 16. stoletju osvojil Mehiko, je Fernando Cortez.
5. Slavna helenistična plastika, ki prikazuje pogin trojanskega svečenika in njegovih dveh sinov, se po slednjem naziva Loakeontova skupina.
6. Prve moderne olimpijske igre so bile v Atenah leta 1896, na pobudo Francoza Coubertina.

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. ameriški bakteriolog, iznajdnatelj cepiva proti otroški paralizi (Jones Edward); 5. natakarski vojenec; 7. osebni zaimek; 8. velika riba; 9. snežni plaz; 11. grška črka; 12. kemijski znak za iridij; 13. spodnji del človeške hrbtenice; 15. pritok Rana v Sviči.

Navpično: 1. popularni ameriški filmski igralec in pevec (Frank); 2. okrajšani podrečni voznik; 3. vrsta severnih jelenov; 4. romani; 5. slovenski športni tednik; 6. del puha; 10. bata; 14. avtomobilski znak (Frank).

BOLNIKI

Humoreska

Peter je bil vpisan kot izreden študent na eni izmed višjih šol v našem mestu in je nujno potreboval več dni dopusta, da bi lahko uspešno opravil zadnje izpite pred diplomo. Toda njegova žena ni imela prav nič smisla, še manj pa razumevanja za razne Petrove študijske težave, zato na izreden študijski dopust še pomisliti ni smel.

Vendar ni odnehal. Polotila se ga

je trma in je sklenil, da se bo kakorkoli prikopal do dopusta. Odločil se je za bolniški dopust. Toda kako? Zdrav človek ne more kar tako zboleti.

Po neprespani, tuhtanju polni noči je odšel k zdravniku.

»Dejal mu bom, da me to in to in to boli,« je ugibal spotoma.

V srcu tako že od nekdaj čutil bolečine, pljuča so tudi slaba (saj večkrat zelo težko diham) in želodec — kadar ne utegnem domov in jem v menzi, me tudi v trebuhu prične tako čudno zbadati... Hudiča, saj še sam nisem vedel, koliko boleznim

imam! Kdo drug bi ob toliko boleznih že davno umrl... Kajpak, ko bi ne bil to jaz —. In obraz mu je kljub silnemu mrazu še bolj zasijal od zadovoljstva.

Sele pred vhodom v ambulanto se je spet spomnil, da mu v resnici nič ne manjka in da mora začeti resno igrati vlogo težkega bolnika.

Poskočil je po stopnicah in živahno, skoraj razposajeno segel po ključki vežnih vrat ambulante, toda prekleto, na gladkem stopnišču mu je spodrsnilo, da je silovito telebnil. Nenadoma je zaznal v desni nogi strahotno bolečino. Pobral se je počasi, krepko zaklel in končno z velikim naporom odšepal skozi velike čakalnico do zdravnika.

»Prišel sem... zaradi sr...ca in pljuč (pri besedi pljuča si je šel globoko po sapo) pa sem si zlomil nogo,« je izjecljal in sesedel na stol, ki mu je bil najbližji.

Tako je dosegel, kar je želel — dobil je tri tedne bolniškega dopusta in mavčno oblogo do pasu, da plomiral pa še ni.

Ivan Herga

Basen

Kalvarija: Jaz sem močnejša. Pri meni je center, Okrajni organ ni. Imam tudi močno industrijo. Pri meni so skoraj vse višje šole.

Pohorje: Kaj bi to. Pri meni sta dve občini, ti pa imaš samo eno. Imam tudi mnogo tovarn.

Maribor: Jaz sem najmočnejši. Imam tri občine. 3 x 1 vodilnih organov, mnogo tovarn in še in še.

Morala (praksa): Kljub vsemu tretji nima vedno dobička. (Novi slovenski — štajerski pregovor)